

(ISSN: 2602-4047)

Sarı, İ. & Karadağ, Y. (2021). Preservice Social Studies Teachers' Metaphorical Perceptions Regarding Oral History and Views on Oral History Method, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6(13), 1264-1310.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.391>

Article Type (Makale Türü): Research Article

PRESERVICE SOCIAL STUDIES TEACHERS' METAPHORICAL PERCEPTIONS REGARDING ORAL HISTORY AND VIEWS ON ORAL HISTORY METHOD

İbrahim SARI

*Assoc. Prof, Kütahya Dumlupınar University, Kütahya, Turkey, ibrahim.sari@dpu.edu.tr
ORCID: 0000-0001-5477-7067*

Yıldırım KARADAĞ

*Research Assistant, Ondokuz Mayıs University, Samsun, Turkey, yildiray.karadag@outlook.com
ORCID: 0000-0002-0336-7815*

Received: 05.02.2021

Accepted: 28.05.2021

Published: 14.05.2021

ABSTRACT

Oral history is a method that is commonly used for teaching history subjects in educational processes and increases students' interest and curiosity in history and contributes to the development of skills such as communication, research and listening. Therefore, the use of the oral history method in teaching history subjects in social studies education is of great importance. In this sense, this present study, it was aimed to examine the metaphorical perceptions of preservice social studies teachers in terms of oral history and their views on the oral history method. In the current study, the phenomenological design was used. The data of the research were collected through an open-ended interview form developed by the researchers, and the obtained data were analyzed in content analysis. While determining the study group of the study, an educational faculty was selected from seven different regions of Turkey, and 172 senior social studies students studying at these faculties and meeting the criteria were included in the present study. According to the results, it was determined that the preservice teachers produced 96 different metaphors under the themes of oral history in education, oral history in historiography and other themes. In the metaphors produced under the theme of oral history in education, it was determined that oral history is a method that facilitates the teaching of history subjects, contributes to the enjoyment of the courses, is effective in the national awareness of future generations, and contributes to the acquisition of many different skills by the students. In historiography, in the metaphors of preservice teachers combined under the oral history theme, it was concluded that oral history was perceived as an effective method for the detailed, systematic, and regular handling and presentation of a historical period or event, providing information from primary sources. On the other hand, in the views of the preservice teachers about the oral history method, it was determined that oral history was seen as an objective and a reliable method, providing an advantage in gaining in-depth knowledge about history issues, increasing students' interest and curiosity, and improving their skills such as listening, observation, asking questions, separating phenomena from thought, research, and empathy.

Keywords: Oral history, preservice teachers, social studies, metaphorical perceptions, view.

INTRODUCTION

One of the most important innovations can be expressed as the creation of educational settings based on a constructivist approach by moving away from traditional approaches for the education world of the 21st century (Tüfekçi Aslim, 2013). Strict adherence to the curriculum and textbooks in educational settings, teacher-centred approaches and seeing students as individuals who only receive information were abandoned, and these orientations were replaced by student-centred curricula, strategies, and methods through the constructivist approach (Brooks and Brooks, 2013). In Turkey, similar to the developments in the world, since 2005, curricula have been prepared based on the constructivist approach and many student-centred methods and techniques have been used (MEB, 2005a, 2005b). One of these methods and techniques is the oral history method.

The oral history method can be expressed as recording the interviews with people who have knowledge or experience on a certain subject, and systematically evaluating the obtained information (Öztürkmen, 1998, p.12). The oral history method has great importance in the popularity of history subjects, especially in social studies and history lessons, by students, and in the transformation of history subjects from boring to more enjoyable (Gazel, 2016, p.109; Sarı, 2002, p.11). Thus, in studies in the literature, many research results are showing that the oral history method makes teaching and learning history subjects enjoyable and provides students with many skills (Dere, 2017; Dere and Kızılay, 2017; Gölgesiz Gedikler, 2020; Kaya, 2013; İncegöl, 2010; Sarı, 2007; Şahin, 2019; Yazıcı & Mert, 2017). In this sense, the oral history method in the research was examined under the headings of the development of oral history method, the oral history method and its use in education, oral history in social studies lesson curricula, studies related to the oral history method in social studies lesson.

The Development of The Oral History Method

The oral history can be described as a research and dating method defined as uncensored recording, deciphering, and archiving of individuals' past experiences (Thompson, 1996, p.351). The history of oral history dates back to ancient times. In fact, history begins with oral history, and its history is as old as human history (Thompson, 1999, p.19). Oral history is the first kind of history that exists. It was found that societies often used oral history even before the writing was invented (Thompson, 1999, p.23). This is because people have passed down their oral traditions and stories from generation to generation through oral history, and provided the transition of historical data to the next periods. Today, most of the writings of Herodotus and Thucydides, known as the first historians, are based on oral sources. Herodotus interviewed people who took part in the Persian War in the 5th century BC, and based on the information he obtained, he wrote the Persian Wars (Hoover, 1978, p.391). Thucydides, on the other hand, interviewed people who participated in the Peloponnesian war between the Athenians and Spartans and wrote the book The Peloponnesian War (Cawkwell, 1997, p.1). These books are called the first studies in which oral history was used as a data source.

The name father of oral history is Joseph Gould, an American researcher. During World War II, Gould called the recording of the memories of soldiers fighting on the frontline or marines on their warships through interviews

---

as oral history. Gould explained the oral history with the following sentences "we argue that history comprises kings, queens, treaties, negotiations, great wars, and important persons such as Caesar, Napoleon, Pontius Pilate, Columbus. But this is only superficial history and largely wrong. With oral history, I will bring the history down, and instead of the history built above, I will put what the people in short sleeves say about their work, love, sorrow, life experiences, into this ceremonial history" (Ritchie, 1995, p.3). The first institutional and academic foundation of oral history was laid by Allan Nevis in 1948. Allan Nevis opened the oral history research office at Columbia University and created the first modern oral history archive (Starr, 1996, p.43). To develop the dwindling resources of local and general history with new ways of gathering information, in the following years, mostly with the increase in technological developments, in today's world where letters and telegraphs have been replaced by the telephone, and written texts such as books and newspapers have been replaced by audio-based devices such as television, cinema, cassette-players, and folders and files have been replaced by internet pages, the importance placed on oral history has increased (Thompson, 1999, p.97). Oral history has become a method that offers new opportunities for a better understanding of history and benefits from all opportunities of humanities such as sociology, anthropology, ethnology, folklore, psychology, social psychology and geography with interdisciplinary cooperation (Sarı, 2007, p.96).

Oral History Method and Its Use in Education

There are many different definitions of the oral history method in the literature. One of these definitions belongs to the American oral historian Baum. Baum (1987, p.1) defines oral history as recording the information that the narrator obtains from primary sources. Italian oral historian Alessandro Portelli (1998, pp. 23-45) defines oral history as "implying what the source (narrator) and historian (interviewer) do together during their meeting" and states that oral history is a counter-dialogue. In another definition, Creswell (1997, p. 49) defines oral history as an approach in which the researcher collects the memories, causes and effects of an individual or an event and phenomenon experienced by individuals. Stradling (2003, p. 196), on the other hand, defines oral history as common information about the past passed on by previous generations, and a narrative in which events that have passed through a person and give shape and meaning to his life are conveyed, and personal memories of certain events, subjects, or experiences that a person has experienced in the past and the oral testimony of eyewitnesses during or immediately after an event. As a result, in particular, from the 1960s onwards, it can be defined as an interdisciplinary field of study and research method, which is shaped by the urge to write history through the memory-based narratives of living individuals in addition to written documents, and to include everyday life and subjectivity of ordinary people in the research field of history and supported by the development of sound recording technologies (Sarı, 2007, p. 44).

Oral history emerges as an approach that can be used in academic history and history education. In terms of academic history, a better understanding of history, highlighting local parts rather than general or in general, paying attention to ordinary human behaviour, using the experiences of people who witnessed or played a role in the formation of history can contribute to a different direction of today's historiography. Also, it enriches

---

history by taking advantage of human sciences such as sociology, anthropology, ethnology, folklore, psychology, social psychology and geography, including the passions and weaknesses of people, and different aspects of each person's life story, rather than monolithic historiography based on documents (Sari, 2007, pp. 95-96). After oral history took its place in academic historiography, this method also showed itself in history teaching and started to be used (Sari, 2007, p. 109). In particular, oral history research is of great importance in terms of saving history lessons from boredom and increasing students' curiosity about historical subjects. Because oral history is a student-centred method, unlike traditional history lessons. It is possible to acquire many behaviours and understandings that are quite difficult to gain in history lessons willingly by this method (Gazel, 2016, p. 110). This method also contributes to the development of many skills of students such as research, asking questions, collaborative work, observation, critical thinking, observation, organizing information, separating phenomena from thought, finding relevant information among irrelevant information, historical empathy, perceiving change and continuity with the oral history method in history teaching (Safran and Ata, 1998, p.6; Örtten, 2008, p. 28; Thompson, 1999, pp. 8-10; Welton and Mallan, 1999, p. 352;). Although it does not limit the use of oral history in education to a specific subject or period, Demircioğlu (2015, pp. 109-110) provided some examples for oral history studies that can be done in primary and secondary education as follows.

- Oral history activities can be organized for students with their parents and other peers.
- Oral history activities can be conducted with individuals such as retired teachers, workers, civil servants, merchants, and soldiers.
- Oral history studies can be conducted on subjects such as the origins, meanings of surnames, important days, popular meals, games, places of visit and entertainment, stories, family stories, transportation, housing.
- Oral history studies can be conducted with people who have been involved in social events that took place in the residential area in the region where the school is located.

There are certain steps to be followed to use oral history in education (Safran & Ata, 1998, p.5). These are, respectively, selecting the topic, determining the interviewees, preparing questions, organizing the interview, organizing the information obtained from the interview, and collecting the activity. Also, there are some important things to consider when following these steps such as (i) the event and phenomenon that will be the subject of oral history should be a subject appropriate to the class level, (ii) the source person, that is, the narrator should be an expert in the field to give information or have experience about the event, (iii) attention should be paid to the personal characteristics of the source person, talkative and students should be chosen someone who can communicate sincerely, (iv) teachers should have preliminary interviews with the resource person they reach about the subject or event to be addressed, (v) the subject and the source person about the subject and the event should be revealed in detail, (vi) tools such as old photographs, pictures and audio recorders to be used in the interview should be prepared (vii) students should be made to listen carefully, take notes and ask questions,

and (viii) they should be compared with the textbooks and written sources of the source person and evaluated by the students (Demircioğlu, 2015, p.111, Safran & Ata, 1998 pp.1-8; Welton & Mallan, 1999, p.352).

Oral History in Social Studies Curriculum

In the curriculum in Turkey, the Oral History method for the first time took a place in the curriculum of Social Studies lessons which were prepared using constructivist education approaches in 2005. The curriculum included the learning outcome “Creates family history using oral history method and based on objects” on the objective of the importance that Atatürk gives to national culture, which is about learning culture and heritage, and in teaching Kemalism subjects at the 4th-grade level. Besides, in the 4th-grade culture and heritage objectives of “They Were Children, too” activity example, the students were asked to conduct an oral history study on the childhood games and toys of their elders. In the “Once Upon a Time” activity in the same objective, students were asked to carry out oral history studies on the republican festival in their childhood. At the 5th grade level, at the objectives of people, places, and environments, the acquisition of “Exemplifies the effects of natural disasters on social life based on the oral and written elements of our culture” about oral history was included. In the activity named “From Past to Present”, which is an activity example of this acquisition, students were asked to do an oral history study about a natural disaster in their region. Although there is no direct emphasis on oral history in the 6th-grade acquisitions, it can be said that the acquisition of “Evaluates the relationship of practices in our celebrations and ceremonies with the elements that make up our culture through sample studies in terms of change and continuity” is related to the oral history method. In the acquisition of 7th-grade people, places and environments, the acquisitions of “Discusses the causes and consequences of immigration through case studies” and “Explains the freedom of settlement and travel” were included. Regarding these acquisitions, in the activity of “From Where We Were Born to Where We Are Full Up”, the students were asked to question the causes and consequences of immigration and research freedom of settlement and travel oral history (MEB, 2005a, 2005b).

Also, in the 2018 social studies curriculum, the oral history method was given great importance as in the 2005 curriculum. However, in the 2018 social studies curriculum, the effectiveness examples of the outcomes and the teaching methods to be used were not included in detail. Accordingly, in the scope of learning individual and society objectives in the 4th-grade level, it can be said that such acquisitions as “4.1.2. Students can put in chronological order major events related to their own lives.”, and in terms of learning culture and heritage objectives “4.2.1. Students can make family history studies by using oral, written, and visual sources and objects.”, “4.2.2. Students can give examples by researching the elements that reflect the national culture of the family and its settings.”, “4.2.3. Students can compare traditional children’s games with today’s games in terms of change and continuity” are related to the oral history method. And in the acquisition of science, technology and society learning, it can be said that such acquisitions as “4.4.2. Students can compare the past and present uses of technological products.” are related to the oral history method. In the scope of 5th-grade cultural and heritage objectives, such acquisitions as “5.2.5. Students can evaluate the historical development of cultural

elements in daily life.” and in the objectives of learning people, places and environments, “5.3.5. Students can explain the effects of natural disasters on social life with examples.” can be associated with the oral history method. It is recommended to benefit from out-of-school environments and to conduct oral history studies regarding the issues to be considered in the implementation of the 2018 social studies curriculum. Besides, within the scope of oral history, research in the curriculum, perception of change and continuity, empathy, critical thinking, observation, communication, cooperation, recognizing stereotypes and prejudices, using evidence and perceiving time and chronology are examples of skills that can be developed (MEB, 2018). The fact that the oral history method has been included in the social studies course curricula since 2005 has undoubtedly contributed to many studies on this subject.

Studies on Oral History Method in Social Studies Course

Studies on the use of the oral history method in social studies education have existed since the beginning of the 2000s, but the intensity of these studies has increased with the renewal of the social studies course curriculum in 2005. In this sense, in this part of the study, theoretical studies on the use of the oral history method in social studies education applied studies conducted with primary or secondary school students, social studies teachers and preservice social studies teacher were included. In social studies education, in the first theoretical study conducted on the oral history method, important topics such as the development of oral history, oral history in different countries and oral history method in education were included (Sarı, 2002). In another study, local and oral history activities were programmed in the social studies course (Özer, 2012). In another study that can be evaluated theoretically, subjects and acquisitions related to oral history in the 2005 and 2017 social studies course curricula were determined and it was concluded that the potential for oral history to take place in the 2005 and 2017 programs was similar (Dere, 2018).

In terms of the oral history method, in the conducted studies which centre around the primary students, it was found that there were some studies examining students’ attitudes or views towards oral history (Mert and Beldağ, 2019; Sağlam and Count, 2018). For example, in the study in which the opinions of primary school students about oral history were examined by Mert and Beldağ (2019), it was determined that the views of 4th-grade students about oral history were positive. In the study of Sağlam and Sayımlı (2018), it was determined that 3rd and 4th-grade students had high attitudes towards oral history. In addition to these, there are also several studies in which quantitative and qualitative research methods on oral history are used together or designed with action research. For instance, In Sarı’s (2007) research, which examines the effects of quantitative and qualitative research methods and oral history activities on the achievements, skills and attitudes of 7th-grade students, it was determined that the lessons done with oral history activities increased the success of the students, the students’ skills of organizing the information, separating the phenomenon from the thought, finding the relevant information among the irrelevant information and understanding and appreciating the previous generations better. In line with the results of this study, in İncegöl’s (2010) study, it was found that the use of the oral history method of 5th-grade students increases their success and increases their ability to organize

information, to separate phenomena from thoughts, to find relevant information from irrelevant information, and to understand, appreciate, change, and perceive continuity from previous generations. In the study on 7th-grade students called "How should I choose my profession?" and conducted by Kaya (2013), it was found that the oral history method improved the communication skills of the students and contributed to the skills of perceiving the change and continuity in the choice of profession. Also, it was determined that 5th-grade students were able to use the oral history method effectively and enjoyed the process of using the oral history method in the study conducted by Kabapınar and İncegöl (2016).

In another study called oral history as a learning and teaching method in the social studies course conducted by Dere (2017), it was determined that 6th-grade students enjoyed using the oral history method and that the students' skills such as communication, writing oral history report, gaining self-confidence, perception of change and continuity improved. Also, in the study, it was determined that both social studies teachers and students saw oral history as a useful learning and teaching method. Similarly, in the study conducted by Dere and Kızılay (2017), it was determined that 4th-grade students liked to use the oral history method, and as a result of family history research, they got to know their family and their immediate surroundings more closely, and they perceive change and continuity. In Yazıcı and Mert's (2017) study, action research was employed at the 4th-grade level with the oral history method, and as a result of the research, it was determined that oral history improved students' communication skills, perception of change and continuity. Another study is Şahin (2019) study on the effectiveness and importance of oral history practices in primary school 4th-grade social studies lesson. According to the result of the study, it was determined that the students liked the oral history method and as a result of the concretization of history subjects, they perceived the concepts of time-space better. Contrary to these studies, in the study conducted by Polat (2018), it was found that 7th-grade students had deficiencies in their knowledge of oral history. For the studies conducted with primary and secondary school students, it can be said that the students generally had positive opinions, attitudes or evaluations towards the oral history method (Dere, 2017; Dere and Kızılay, 2017; Kabapınar & İncegöl, 2016; Mert & Beldağ, 2019; Sağlam & Sayimli, 2018; Şahin, 2019), and the courses designed with the oral history method increased academic success (İncegöl, 2010; Sarı, 2007), and also oral history increased the skills of organizing information, separating phenomena from thought, finding relevant information among irrelevant information, understanding and appreciating the previous generations better, perceiving change and continuity, writing reports, and perceiving the concepts of time and space (Dere, 2017; Dere and Kızılay, 2017; İncegöl, 2010; Kaya, 2013; Sarı, 2007; Şahin, 2019; Yazıcı & Mert, 2017).

In the studies conducted with social studies teachers, it was found out to research that teachers' opinions and attitudes towards oral history were examined. For instance, in the study conducted by Beldağ and Balcı (2017), social studies teachers' views on oral history were examined and it was determined that teachers evaluated the oral method as a method that could be effective in gaining knowledge, value and skills to the student. In the study conducted by Çurku (2019), it was concluded that social studies teachers had high attitudes towards oral

history. In their study, Metin and Öz (2019) examined the views of social studies teachers towards the oral history method in explaining the history of the Revolution and Kemalism course, and according to the result of that study, it was determined that the teachers had basic knowledge about oral history, they believed that the oral history method should be used, and they thought that the oral history method contributed to the student and history teaching. In another study conducted with social studies teachers (Dere, 2019), it was found out that teachers defined oral history as an interesting and effective method that facilitated permanent learning. Also, in the study, they stated that oral history provided first-hand information and developed historical thinking skills, and provided a meaningful bond with society. However, some teachers stated that they could not use the oral history method due to some problems related to the use of the curriculum and method.

In the literature, in the studies conducted with preservice social studies teachers, some studies are examining the attitudes, views and experiences of pre-service teachers towards oral history. In studies on pre-service teachers' attitudes towards oral history, Akbaba and Kılcan (2014) found that the attitude towards oral history differed significantly according to the state of acquiring historical information about the past from family members through oral history, the status of oral history studies in undergraduate education, and their curiosity level in oral history studies. In another study, it was determined that pre-service social studies teachers' attitudes towards oral history studies were moderate (Tural, 2017). In the study conducted by Tangülü (2014), pre-service primary school and social studies teachers' attitudes towards oral history were examined, and as a result of the study, it was found that there were significant differences in favour of social studies teachers. As a result of the study by Dere (2018) examining the opinions of pre-service social studies teachers using the oral history method, it was determined that oral history made great contributions to preservice teachers in the fields of academic, personal-psychological, socio-cultural, and intellectual development. In another study, preservice social studies teachers' evaluations of the role of the oral history method in value education were examined, and according to the result of the study, it was found that the use of the oral history method in value education has a positive effect, especially in developing empathy and gaining responsibility (Sarı & Er Türküresin, 2018).

In Aktın and Sağlam Tekir (2018) study, preservice social studies teachers' experiences of oral history method were examined. As a result of this, it was determined that oral history studies were effective in providing preservice social studies teachers with the ability to think and study like historians, develop empathic bonds with people who are the subject of oral history, increase their historical knowledge, general culture and interest and curiosity in history. In the study conducted by Gölgesiz Gedikler (2020), the sophomore social studies students were evaluated with the rubric developed by the pre-service teachers who used the oral history method. As a result of the research, it was determined that the preservice teachers successfully used the oral history method and perceived oral history as an enjoyable, exciting, and instructive experience. When the studies conducted with teachers and preservice teachers on the oral history method are evaluated in general, it can be said that the oral history method is seen as an important method in social studies education (Aktın & Sağlam Tekir, 2018; Beldağ & Balcı, 2017; Dere, 2018; Dere, 2019; Gölgesiz and Gedikler, 2020; Metin ve Öz, 2019; Sarı and Er

Türküresin, 2018) and that the attitudes towards oral history are positive (Çurku, 2019; Tangülü, 2014; Tura, 2017). Also, it is seen that there are many studies conducted with preservice primary or secondary school teachers and teachers about the oral history method in the literature. However, it is seen that there is no metaphor study for the oral history method in the relevant literature. Also, there is no study examining the views of preservice social studies teachers on the use of oral history method in social studies education. Therefore, it is important to investigate the metaphorical perceptions of preservice social studies teachers towards oral history and their views on oral history in social studies education. As it is known, metaphors are of great importance in the discovery of multiple meanings that can be expressed in one. It is also used as a powerful and intelligent way of communicating findings (Patton, 2014, pp.505-596). However, metaphors are a linguistic tool that guides individuals to think and imagine creatively about a subject or concept (Girmen, 2007, p.9). Metaphors, helps to be placed in the minds of facts and events (Candan & Öztaş, 2017, p. 508). Metaphor studies are also of interest for individuals who produce the metaphor, researchers who analyze it, and readers (Patton, 2014, pp.505-596). In this sense, the study aimed to examine the metaphorical perceptions of pre-service social studies teachers towards the oral history method and their views on the use of oral history in social studies lesson. In line with this general-purpose, answers to the following questions were sought.

1. What are the metaphorical perceptions of preservice social studies teachers towards the oral history method?
2. What are the views of preservice social studies teachers about the use of the oral history method in social studies lesson?

METHOD

Design

In the current study, one of the qualitative research methods, phenomenology design was employed. Phenomenology studies focus on the experiences of individuals, and how individuals experience particular phenomena are presented to the reader in the methodological, rigorous and in-depth way (Patton, 2014, p.104). Phenomena can be events, experiences, perceptions, orientations, concepts, or situations that occur in the world people live in (Yıldırım & Şimşek, 2016, p.69). In this study, the oral history method was determined as a phenomenon, and the metaphors produced by the preservice social studies teachers for the oral history method and their views on the use of the oral history method in the social studies course were examined.

Participants

In this study, the multi-stage sampling method was used to determine the participant group. This sampling method can be defined as the sampling method of pulling the unit through the population, which is completed in two or more stages (Büyükoztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz and Demirel, 2016, p.87). In this sense, criterion sampling, maximum sampling, and simple random sampling methods were used to determine the participants in the study. Within the criteria sampling, two criteria were determined. The first of these was that

---

the preservice social studies teachers to be included in the study should be a senior student, and the second was to successfully pass the Fundamentals of Social Studies, Teaching Principles and Methods, Special Teaching Methods I and II. One of the aims in determining these criteria is to reach pre-service teachers who are about to complete the education process and who are graduated and who are likely to be appointed as teachers, and the other is to reach pre-service teachers who are knowledgeable about the methods and techniques included in social studies and therefore can build their interpretation about the research subject on scientific foundations.

With maximum diversity sampling, another sampling method used in the study was aimed to create a relatively small sample and to reflect the diversity of individuals who could be a party to the problem studied in this sample to the maximum extent (Yıldırım & Şimşek, 2016, p.93). In this respect, social studies degree programs at state universities located in seven different regions of Turkey In the 2018-2019 spring academic year were determined and then, universities with 4th-year social studies undergraduate students are divided into clusters in the form of regions. Subsequently, a total of 7 universities, including one university from each region, were selected randomly and the open-ended research form prepared by the researchers was distributed to the volunteer preservice teachers and asked them to fill in the form. Feedback was received from 197 pre-service teachers, but 25 forms that were thought to be filled incomplete, sloppy, or incorrectly were excluded from the study. According to the result of the study, the data obtained from 172 pre-service teachers were used. The data about the participants is given in Table 1.

Table 1. The Data Regarding the Participants

University	n	%
Atatürk University	22	12.02
Çukurova University	21	11.47
Kütahya Dumlupınar University	27	14.75
Gaziantep University	20	10.92
Nevşehir Hacı Bektaş University	23	12.56
Ondokuz Mayıs University	29	20.21
Yıldız Technical University	30	16.39
Total	172	100

Data Collection and Analysis

The data of the research were obtained through an open-ended questionnaire form developed by the researchers. In the process of developing the form, studies that examine the oral history method with different research methods in the relevant literature were examined, and the data collection tools used in metaphor studies were taken into consideration. In the process of developing the form, 6 different question types were prepared first and then these questions were examined by two professors in the field of qualitative research. As a result of the examination, a final decision was made on 2 open-ended questions. The first question is “What is the importance of oral history in teaching history subjects in the social studies program? Please, explain briefly”, The second question is “What does the oral history method look like? Please, explain briefly”. Before the open-ended questions were presented to the participants, a preliminary test was made with 5 preservice social studies teachers and the data were excluded from the scope of the research.

In the analysis of the data, a content analysis approach was adopted. Content analysis is an effort to reduce and reduce qualitative data to determine basic consistencies and meanings by taking large qualitative material (Patton, 2014). The data collected within this scope are first conceptualized and then organized logically according to the emerging concepts and the themes explaining the data are determined (Yıldırım & Şimşek, 2016, p. 259). In this research, by adopting the content analysis approach, the data obtained were conceptualized, organized, and the codes, categories and themes were determined. Then, information about the metaphors, frequency, percentage and arithmetic averages were presented.

FINDINGS

In this study, which aims to examine the metaphorical perceptions of preservice social studies teachers about the oral history method in their minds and the opinions of pre-service teachers about the use of the oral history method in social studies lesson, the findings obtained were presented to the reader under two main themes. The first theme was the metaphors for the oral history method, and the second theme was the oral history method in social studies education.

Metaphors Regarding the Oral History Method

183 metaphors were produced for the oral history method according to the findings obtained from the research. The metaphors produced by the participants were collected under three different categories. These categories are oral history as a method, oral history for educational purposes, and skills acquired by oral history. The metaphors that could not be included in any category were given under the other category.

Table 2. Metaphors Produced by the Participants and Their Distribution by Categories

Categories	f	%	Metaphors	F	%
Oral history in education	94	54.65	<p><i>Benefits in educational settings</i></p> <p><i>Sun (4), Snow (4), Rain (4), Candle (3), Piggy Bank (3), Movie (3), Baby (2), Encyclopedia (2), Mirror (2), Story (2), Phosphorescent (1), Legend (1), Story (1), Pencil (1), Writing (1), Bridge (1), Matchstick (1), Television show (1), Radio (1), Jug (1), Honey (1)</i></p> <p><i>Skill teaching</i></p> <p>Water (6), Seed (5), Human (4), Lake (4), River (3), Sound recorder (3), Tree root (2), Historical artefact (2), Pomegranate (2), Treasure (2), Water cycle (2), Evolution (1), Theatre (1), Air (1), Heritage (1), Organism (1), Black box (1), Time machine (1), Plane tree (1), Matryoshka doll (1), Autobiography (1), Coin (1), Painting (1), Ocean (1), River (1), Ring (1), Family Album (1), Ring (1), Giant boiler (1), cloud (1)</p>	51	53.13
Oral history in historiography	65	37.79	<p>Tree (16), Plane tree (8), Book (4), Interview (3), Flower (2), Waterfall (2), Stream (2), Light (2), Sapling (2), Ice Mountain (2) , Navigation (1), Dede (1), Volcano (1), Dark Cave (1), Alluvial soil (1), Butterfly (1), Ant (1), Plant (1), Wheat grains (1), Lotus (1), Leaf (1), An old tree (1), Ivy (1), Pedigree (1), Poem (1), Rumour (1), Father (1), Retired teacher (1), Path (1), Air conditioner (1), Beehive (1), Window (1),</p>	32	33.33
Other	13	7.56	<p>Pigeon (1), Machine (1), Injector (1), Puzzle (1), Game (1), number 6 (1), Food (1), Train (1), Symbol (1), Rocket (1), Bread (1), Skyscraper (1), Experiment (1)</p>	13	13.54
Total	172	100		96	100

As seen in Table 2, the category with the highest frequency among the oral history metaphors produced by the participants is oral history in education. The frequency of repetition of metaphors in this category is 54.65%. Under this category, 51 different metaphors were produced, and these metaphors were divided into two sub-categories. In the first sub-category, 21 different metaphors like the sun (4), snow (4), rain (4), candle (3), piggy bank (3), movie (3), doll (2), encyclopedia (2), mirror (2), story (2), luminous text (1), legend (1), story (1), pencil (1), writing (1), bridge (1), matchstick (1), television show (1), radio (1), jug (1), and honey (1) were produced. In the second sub-category of skill teaching, 30 different metaphors like water (6), seed (5), human (4), lake (4), river (3), tape recorder (3), tree root (2), the historical artefact (2), pomegranate (2), treasure (2), water cycle (2), evolution (1), theatre (1), air (1), heritage (1), organism (1), black box (1), time machine (1), plane tree (1), matryoshka doll (1), autobiography (1), coin (1), painting (1), ocean (1), river (1), ring (1), family album (1), ring (1), the giant boiler (1) and the cloud (1) were produced. Another category is oral history in historiography. The frequency of repetition of this category by the participants is 37.79%. 32 different metaphors were produced under this category and these were tree (16), plane tree (8), book (4), interview (3), flower (2), waterfall (2), stream (2), light (2), sapling (2), ice mountain (2), navigation (1), grandfather (1), volcano (1), dark cave (1), alluvial soil (1), butterfly (1), ant (1), plant (1), wheat grains (1), lotus (1), leaf (1), an old tree (1), ivy (1), family tree (1), poem (1), rumour (1), father (1), retired teacher (1), road (1), air conditioner (1), beehive (1), window (1). Finally, metaphors that do not fall into any category are given under the other category. The frequency of repetition of this category by the participants is 7.56%. Under the category, 13 different metaphors were produced, and these metaphors were pigeon (1), machine (1), injector (1), puzzle (1), game (1), number 6 (1), food (1), train (1), symbol (1), rocket (1), bread (1), skyscraper (1), experiment (1). Besides, since the metaphors in this category did not constitute a meaningful whole, they were not examined in the findings section.

Oral History in Education

In his education, 51 different metaphors were produced by 94 participants in the oral history category. Some of these metaphors focus on the general benefits of the use of the oral history method in educational settings, while others emphasize skills teaching. Therefore, this category was presented in two parts, the benefits of oral history in educational settings and oral history in skills teaching. The metaphors produced for the general benefits of the method of oral history in educational settings can be expressed as the sun, snow, rain, candle, piggy bank, movie, doll, encyclopedia, mirror, story, phosphorescent text, legend, story, pencil, writing, bridge, matchstick, television show, radio, jug and honey. Some of the expressions of the participants regarding the metaphors of this category are as follows.

P31: Oral history is like a television show. Because television programs have fun, interesting and interesting programs. The oral history method is also interesting, curious or liked rather than boring in teaching history subjects for both students and us.

P72: Oral history is like a story. Because students enjoy listening to stories and are happy. When we bring the individuals, who experienced the event to the classroom with the oral history method, the students become excited, happy and can obtain permanent information.

P44: Oral history is like black. After the snow comes, it melts when the spring comes and benefits the plants and trees. This is the case with the information we obtain through oral history, and then the information we obtain through oral history benefits students.

P42: Oral history is like a snowball. Just as a small snowball can roll into a big avalanche, the events witnessed by people can be conveyed to students through oral history, and small snowballs turn into avalanches in the formation of national consciousness.

P120: Oral history is like honey. People who have experience with oral history may have flowers. If we can benefit from our first-hand knowledge and experience, our students will turn into bees that make use of flowers and produce honey...

When the metaphors of the participants regarding the general benefits of the oral history method in education were examined, it was emphasized that it has an effective direction in the formation of national awareness, which transforms history subjects from boring to enjoyable, increases students' interest, improves their sense of curiosity. Some of the metaphors that fall under the oral history category in education and emphasize the skill teaching aspect of oral history are sound recorder, plane tree, evolution, human, theatre, seed, historical artefact, air, heritage, organism, black box, and time machine. The expressions of the participants regarding these metaphors are as follows.

P103: Oral history is like management to a tape recorder. The voice recorder records and collects information such as the oral date method. But the tape recorder also requires good listening skill in oral history. Students can improve their listening skills using oral history.

P13: Oral history is like a plane tree. You will not learn anything if you stop and watch. If you cool in your shadow, ask questions, and listen, so try to understand, you determine your future. Because knowing the past is predicting the future. He is the one who knows the past best.

P99: Oral history method is like people in a nursing home. They are knowledgeable and experienced people who have seen and lived life. It is the experience they say. But if we wonder, look with interest, ask, and listen ...

When the statements of the participants are examined, it can be said that P103 emphasizes the listening skill, which is one of the skills thought to be gained by oral history activities, by likening the oral history method to a tape recorder. P13, on the other hand, emphasized both listening and asking skills with its expression if you ask

---

and listen, and it was observed that P99 also drew attention to the skills of asking questions, listening, and observing with words if we wonder, look, ask and listen with interest.

Other metaphors developed by the participants for the skills gained by oral history are matryoshka doll, autobiography, coins, pomegranates, paintings, water, ocean, river, and lake. When the metaphors of the participants are examined, it can be said that the skills of organizing information, separating the phenomenon from thought, and finding relevant information from irrelevant information are emphasized. For instance, P26 used expressions about the skills of organizing information and finding relevant information among irrelevant information with the sentences *“Oral history looks like a coin. Minors reflect events with little value, big ones reflect events that express more reality with more value. They do not all make sense and be valuable individually. However, they have value when put together”*. Similarly, P93 also focused on the ability to separate the phenomenon from the thought with the statements *“Oral history is like a painting. It contains many reasons behind the visible face of the painting. The magic of combining all sources with different small details and transferring more than one event under a single roof. It shows the tangible elements of the sources, even though it contains the omissions from the sources conveyed until it is drawn on that table. It is a beautiful thing that benefits all humanity”*. It was seen that P8 referred to the ability to find relevant information among unrelated information with the statements *“I compare oral history to water. Because it is beneficial in its amount, but too much can kill people. People can take the opinions of different people as examples, but if they continue with too much belief, they will not have a subjective opinion.”*

Other metaphors expressed by the participants for the skills gained by oral history are ring, family album, tree root, treasure, ring, water cycle, river, giant cauldron, and cloud. Some of the expressions of the participants regarding metaphors are as follows.

P3: Oral history is like a family album. Whenever photographs are viewed, visiting that day, embracing the feelings of that day, and reflecting it to every generation, in the same way, reminds us of oral history.

P10: Oral history is like the rings that form a chain. Every knowledge, every experience is like a link, and a person needs a chain, not a link, to learn about his past.

P104: Oral history is like the management of giant cauldrons that occur in nature. Time and continuity are required for the formation of this shape.

When the expressions of the participants were examined, it was seen that P3 emphasized the ability to better understand and appreciate the previous generations, which is thought to have been gained by oral history, with the statement that P3 sees the oral history as a family album and goes to that moment through photographs and conveys the feelings and thoughts of that day to the next generations. When the sentences of P10 and P104 were examined, it was emphasized that P10 sees verbal history as rings, the information given by each

---

interviewee is different and that many people should be used to learn the correct knowledge of the past. P104, on the other hand, resembled oral history as giant cauldrons, and as it can be understood from the fact that P104 clearly expressed the need for time and continuity in the formation of this shape, it can be said that both participants emphasize the ability to perceive change and continuity, which is one of the skills that oral history has acquired.

Oral History in Historiography

In historiography, 32 different metaphors were produced by 65 participants in the oral history category. Some of these metaphors are tree, plane tree, book, flower, interview, waterfall, stream, light, sapling, iceberg, navigation, grandfather, volcano, dark cave, alluvial soil, butterfly, ant, plant, wheat grains, water lily, leaf, an old tree and ivy. Some of the expressions of the participants regarding these metaphors are as follows.

P5: Oral history method is like a tree. It bears witness to what has lived around him for many years like a tree. It cools and brightens the people in its shade. It has a structure that relaxes and enlightens historiography in oral history.

P165: Oral history is like navigation. Navigation guides people who have lost their way and helps them find the right way. It shows researchers the correct path in oral history and enables them to obtain real information.

P129: Oral history is like an important book. This book maintains its competence in many subjects and is passed on to the next generations. It is the first source for humans. It provides a first-hand source in oral history and enables the information to be passed on to the next generations.

When the metaphor examples created by the participants were examined, in general, it was emphasized that the individuals who were the narrators of the oral history method were the witnesses of the events of the period and the evidence that the narrator obtained from the first-hand information was recorded. As a method, the other metaphors of the participants under the oral history category were a family tree, poem, rumour, father, retired teacher, road, air conditioner, beehive, and window. Some of these metaphors expressed by the participants were interesting. For instance, P15 with the statement “*Oral history is like an air conditioner operating in the room during the heat of Adana in summer*” emphasized that a person could eliminate the unclear issues in current history studies by using the oral history method. In another example, P118 with the statement “*Oral history is like a beehive. Each bee leaves the pollen collected from many flowers to the beehive and enables the honey in the comb to form. It is like a beehive in oral history, gathers the information from many people together and provides the formation of historical information*” emphasized that the oral history method organizes and collects the information obtained from many different people. Finally, with the statement “*The oral history method is like a window. Because it is like a building that opens to the outside. It takes us to a different world*”

from where we are or the environment and enables us to obtain different information” P130 emphasized that the oral history method can be handled and presented from different angles of historical information.

Oral History Method in Social Studies Education

In social studies education, the theme of oral history method generally explains the advantageous or disadvantageous situations of oral history as a method, its place in the learning environment, the skills it provides students with compared to other methods, and its importance in establishing the historical bridge between the past and the present. In this sense, the theme of oral history method in social studies education is divided into two different categories. These categories are oral history as methods and oral history in education.

Oral History as A Method

According to the findings obtained from the study, it was found that most of the participants saw the oral history method as a more objective and reliable method in reaching accurate information compared to other methods. To illustrate this, P35 expressed the reliability as *“... oral history increases my confidence and belief in that information, as it provides the opportunity to listen to events from the mouth of people who have witnessed history”*. On the other hand, P109 stated reliability and objectivity as *“Through oral history, the individual describes the event exactly how he lived. That is, it is not contrived and biased. So, it is both objective and more reliable.”* Besides, the participants stated that the oral history method provides first-hand resources, that is, the individual experience of the people for the information conveyed is important in providing in-depth information and revealing hidden facts. The opinions of the participants on this subject are as follows.

P139 “The importance of lecturing by narrating is very important in terms of the history lesson. Therefore, the information obtained from people who actually experienced the events provides access to the most important and in-depth information of all.”

P66 “With oral history, it is ensured that the hidden facts of that period, which are not mentioned in the books, are revealed.”

P28 “It is ensured that some anecdotes hidden by oral history are revealed.”

According to the participants, another advantage of the oral history method is that it fills the lack of information when there are no or destroyed documents describing the events or situations of a historical period. Some of the participants stated that the oral history method can be subjective and therefore, to obtain reliable information, it is necessary to verify information from more than one source and to determine whether this information is biased. To illustrate, the statements *“In my opinion, if the oral history method is to be used, more than one source should be used, otherwise the statements of a single person will damage the objectivity and credibility of the event because that person will tell the event in individual sentences from his own point of view”* of P14 are in line with the findings.

Oral History in Education

Most of the participants stated that the oral history and the information conveyed to the student would be more permanent, it would increase the student's interest in the history lesson, it was important in understanding the recent history and learning the local history, and that the students' group interviews increased the sense of solidarity instead of competition. The statements of the participants regarding these findings are as follows.

P3: The importance of oral history in the social studies program can make it easier for students to learn and provide a more enjoyable lesson environment by obtaining first-hand the memories, notes, letters, and similar resources experienced by individuals who have witnessed history. This way, the information will be more permanent.

P37: Oral history allows the person to learn the history of family history, to understand past events in his immediate surroundings. In this way, the new generation both learns historical information and recognizes its cultural past ...

P17: Listening with oral history from people who have experienced events is more fun and interesting because it is a story style compared to reading from a book.

P165: It is both more memorable and exciting to go and see individuals who have witnessed historical events and get information by chatting with them. With this aspect, we can attract more attention of students and make them more enthusiastic and excited while preparing them for the lesson.

Also, they stated that the participants accepted oral history as a method that enables the concretization of knowledge and provides more clear and understandable information compared to history books. In line with this, the statements "The oral history method is, in my opinion, a method that should be used effectively in history teaching. It helps students to concretize the events in their minds" of P18 and the statements "Oral history provides a clearer understanding of events" of P32 clearly support the findings.

Skills thought to be gained by the participants from oral history activities can be expressed as listening, observation, asking questions, organizing information, separating the phenomenon from thought, finding relevant information among irrelevant information, better understanding, and appreciating the previous generations, and perception of change and continuity. Most of the participants emphasized that a history course conducted with the oral history method has an important place in gaining skills compared to a history course taught with traditional methods. For instance, the statements of P34 "...improves students' ability to listen to interviews with people who have witnessed history ..." supports the findings and also, the statements "With the oral history method, middle school students can gain the skill of separating phenomena from thought more comprehensively ..." of P118 are in line with the findings.

Some of the participants stated that oral history will have an important place in the development of research and questioning skills, namely the ability to ask questions, and the ability to perceive change and continuity, by increasing the sense of curiosity about historical events. The opinions of the participants on this subject are as follows.

P93: For students who are inclined to research, it is a more enjoyable method that leads to the search for truth and truth. It enables students to improve their existing skills by making them more active in the lesson.

P62: Oral history helps them understand and question the relationship between today's conditions and the past. This improves the student's research and inquiry skills.

Participants also stated that oral history is a method that strengthens cultural bonds, it will increase students' ownership of the historical heritage, and thus, they can gain the ability to better understand and appreciate the generations before them. The thoughts on these findings are as follows.

P37 "Oral history enables us to learn about the lives, traditions and customs of people in the past. It is an important method to strengthen the bond between generations."

P51: "It strengthens the bond between generations."

P144: "Oral history is more important to owning than to teach history. Because children understand history better when they listen to someone who has witnessed that scene, rather than the history that he sees in books and has certain patterns. Also, they understand better that history is not written and created easily."

Other findings obtained from the participants are that that oral history increases historical empathy, enables students to see the conditions of the period better, and likewise helps students to guide the future. To illustrate, P180 said that *"to me, obtaining the information from the first source allows the listener to feel as if they are a person who has experienced the event and to get tired of the events with their own feelings and thoughts"*. Also, P54 stated that *"Oral history enables us to learn our past effectively and direct the future"*. These statements are in line with the findings.

CONCLUSION and DISCUSSION

In this study, the metaphors produced by preservice social studies teachers for the oral history method and their views on oral history were examined. In the study, the data were obtained from 172 senior preservice social studies teachers studying at the education faculties of Atatürk University, Çukurova University, Kütahya Dumlupınar University, Gaziantep University, Nevşehir Hacı Bektaş University, Ondokuz Mayıs University and

---

Yıldız Technical University which are in the seven different regions of Turkey. Within this scope, the results obtained from the findings of the study are discussed under the themes of metaphors for the oral history method and oral history in social studies education.

The participants produced 96 different metaphors under the theme of metaphors for oral history according to the results of the study. These metaphors were grouped under two categories as the oral history in education and oral history in historiography. Therefore, it can be said that there are two basic perceptions in the metaphorical perceptions of preservice teachers about oral history, and these are the use of the oral history method in education and its use in historiography. In this sense, in the metaphorical perceptions of pre-service teachers for the use of oral history in education, it was determined that the oral history method is an effective method that facilitates and makes the teaching of history subjects enjoyable, increases students' interest and curiosity in history, and helps future generations to gain national awareness. In fact, there are studies in the literature that found that the use of the oral history method is an enjoyable method for primary and secondary school students and that students like the oral history method (Dere & Kızılay, 2017; İncegöl, 2016; Şahin, 2019). Accordingly, in the study of Aktın and Sağlam Tekir (2018), it was found out that preservice social studies teachers using the oral history method contributed to the increase of interest and curiosity about historical information, general culture, and local history. In the study conducted by Gölgesiz and Gedik (2020), it was concluded that pre-service teachers defined the oral history method as an enjoyable, exciting, and instructive method. In this respect, it can be said that the oral history method is seen as an interesting, enjoyable, curious and popular method for both primary and secondary school and undergraduate students. It can be said that the reason for these findings is that students (primary school, secondary school and undergraduate) mostly like student-centred approaches based on the constructivist approach. In line with the studies, it was found that the courses designed with the oral history method contributed to the development of the skills of organizing information, separating phenomena from thought, finding relevant information among irrelevant information, better understanding and appreciating the previous generations, perceiving change and continuity, writing reports, and perceiving the concepts of time and space in many studies conducted with primary and secondary school students in the literature (Dere, 2017; Dere and Kızılay, 2017; İncegöl, 2010; Kaya, 2013; Sarı, 2007; Şahin, 2019; Yazıcı & Mert, 2017). Also, in the study of Beldağ and Balcı (2017), who examined the opinions of social studies teachers on oral history, it was found that teachers regarded the oral history method as an effective method in gaining knowledge, value, and skills, and in Dere's (2019) study, it was determined that teachers regarded oral history as a method in which they were effective in gaining historical thinking skills. Besides, in the study of Sarı and Er Türküresin (2018) conducted with preservice social studies teachers, it was found that the preservice teachers thought that the oral history method contributed to developing empathy and gaining responsibility. It was determined that preservice teachers produced 32 different metaphors in their metaphorical perceptions of the oral history method in historiography. As a result of the obtained metaphors, it was determined that the pre-service teachers perceived oral history as a method that provides information from primary sources and takes and presents a historical period or event in a detailed, systematic, and orderly manner. What is more, pre-service teachers

perceive the oral history method as a method that presents information gathered from people with different perspectives on the historical subject or event. Thus, when the definitions of the oral history method are examined in the literature, it can be said that oral history is seen as a method that systematically and regularly handles and presents the information obtained from primary sources (Baum, 1987, p.1; Demircioğlu, 2015, p.111; Safran & Ata, pp.1-8; Welton & Mallan, 1999, p.352).

In the views of participants on the oral history method in social studies education, they stated that oral history was more objective and reliable than other methods in terms of accessing information, and it was important in obtaining in-depth information and revealing hidden facts. Also, it was stated that, in cases where documents about a certain historical period or event are incomplete or absent, it is the most important source to fill this gap. Some of the participants stated that due to the subjective nature of oral history, the obtained information should be verified from more than one source and whether it is biased or not should be examined in detail. In the oral history category for educational purposes, it is stated that oral history can be considered as a method that will increase the interest of the student, is important in understanding recent history and learning local history, can develop a sense of solidarity, contribute to the concretization of knowledge, and provide clear and understandable information. In the category of gained skills through oral history, it was stated that listening, observing, asking questions, organizing information, separating the phenomenon from thought, finding relevant among irrelevant information, better understanding, and appreciating the previous generations, and contributing to the ability to perceive change and continuity. In addition to these skills, it is also stated that it is a method that will increase the sense of curiosity towards historical subjects, develop research and questioning skills and questioning skills. It is also mentioned that oral history is a method that can provide the ability to better understand and appreciate the previous generations. Besides, it is seen as a method that increases historical empathy, contributes to a better understanding of the conditions of the period and helps students to direct the future.

RECOMMENDATIONS

Some suggestions were developed as a result of the research. Firstly, it is seen that the metaphors and views produced by the participants about oral history are discussed and the pre-service teachers have mostly positive opinions and perceptions about the use of oral history method in education and historiography. Therefore, most of the preservice teachers can use this method in their future teaching years. In order for prospective teachers to use the oral history method more effectively, activities and examples related to oral history can be increased in social studies undergraduate courses. Secondly, mixed research methods can be used to determine the perceptions, views, attitudes or experiences of preservice social studies teachers towards oral history in future studies.

ETHICAL TEXT

In this article, the journal writing rules, publication principles, research and publication ethics, and journal ethical rules were followed. The responsibility belongs to the authors for any violations that may arise regarding the article.

Authors Contribution Rate: 1st author contributed 50%, 2nd author contributed 50%.

REFERENCES

- Akbaba, B., & Kılcan, B. (2014). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih çalışmalarına yönelik tutumları. *İlköğretim Online*, 13(3), 746-758. Retrieved from <https://www.ilkogretim-online.org/fulltext/218-1596948899.pdf?1622537528>
- Aktın, K., & Tekir, H. S. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih yapmakla ilgili deneyimleri. *International Online Journal of Educational Sciences*, 10(2), 295-310. <https://doi.org/10.15345/iojes.2018.02.020>
- Baum, W. K. (1987). *Oral history for the local historical society*. American for State and Local History.
- Beldağ, A., & Balcı, M. (2017). Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü tarih yönteminin kullanımı: Nitel bir çalışma. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(9), 176-189. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/405923>
- Brooks J. G. & Brooks, M. G. (1993). *The case for constructivist classrooms*. Association for Supervision and Curriculum Development.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Candan, A. S., & Öztaş, S. (2017). Ortaöğretim öğrencilerinin tarih kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar. *Journal of History Culture and Art Research*, 6(2), 507-526. <https://doi.org/10.7596/taksad.v6i2.691>
- Cawkwell, G. (1997). *Thucydides and the Peloponnesian War*. Routledge.
- Creswell, J. W. (1998). *Qualitative inquiry and research desing: Choosing among five traditions*. Sage Publications.
- Çurku, R. (2019). Sözlü tarih çalışmalarına yönelik sosyal bilgiler ve tarih öğretmenlerinin tutumlarını incelemeye yönelik Van ilinde bir araştırma. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 6(4), 2010-2027. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/913161>
- Demircioğlu, İ. H. (2015). *Tarih öğretiminde öğrenci merkezli yaklaşımlar: Tarih bölümü özel öğretim yöntemleri* (5. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Dere, İ. (2017). *Sosyal bilgiler derslerinde bir öğrenme ve öğretme yöntemi olarak sözlü tarih* (Yayımlanmamış doktora lisans tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dere, İ. (2018). Sosyal bilgiler öğretim programlarında (2005 ve 2017) sözlü tarih. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(219), 33-56. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/558441>

- Dere, İ. (2019). Viewpoints of social studies teachers about oral history method. *Review of International Geographical Education Online (RIGEO)*, 9(1), 171-192. <https://doi.org/10.33403/rigeo.513748>
- Dere, İ., & Kızılay, N. (2017). Aile tarihinin araştırılmasında sözlü tarihin kullanımı: İlkokul öğrencilerinin tecrübeleri. *Türk Tarih Eğitimi Dergisi*, 6(2), 294-323. <https://doi.org/10.17497/tuhed.335808>
- Gazel, A. A. (2016). *Tarih öğretiminde öğrenci merkezli bir yaklaşım olarak sözlü tarih*. M. Demirel (Ed.), Tarih öğretim yöntemleri (s. 109-116) içinde. Pegem Akademi.
- Girmen, P. (2007). *İlköğretim öğrencilerinin konuşma ve yazma sürecinde metaforlardan yararlanma durumları* (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gölgesiz Gedikler, H. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih uygulama becerilerini geliştirmeye yönelik bir uygulama. *Turkish History Education Journal*, 9(2), 467-491. <https://doi.org/10.17497/tuhed.779671>
- Hoover, H. (1978). *Oral history in the United States*. M. Kammen (Ed.), The past before us contemporary historical writing in the USA (s. 391-407) içinde. Cornell University Press.
- İncegöl, S. (2010). *Sosyal bilgiler dersinde örnek bir sözlü tarih uygulaması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kabapınar, Y., & İncegöl, S. (2016). Değişim ve süreklilik bağlamında oyun ve oyuncuğa bakmak: bir sözlü tarih çalışması. *Turkish History Education Journal*, 5(1), 74-96. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/261308>
- Kaya, M. (2013). *Sosyal bilgiler dersinde kullanılabilir bir öğretim yöntemi olarak sözlü tarih: Amaç, içerik, uygulama* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- MEB. (2005a). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi 4.-5. sınıf programı*. MEB.
- MEB. (2005b). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi 6.-7. sınıf programı*. MEB.
- Mert, B., & Beldağ, A. (2019). Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü ve yerel tarih uygulamalarının öğrencilerde farkındalık oluşmasına etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 267-292. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/926861>
- Metin, B., & Öz, M. (2019). 8. sınıf T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının anlatılmasında sözlü tarih methodunun kullanımına yönelik öğretmen görüşleri. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 1-20. <https://doi.org/10.33905/bseusbed.560152>
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. MEB.
- Örten, H. (2008). *Yerel tarih konularının sosyal bilgiler üniteleri ile ilişkilendirilmesine yönelik bir çalışma: Tokat Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özer, E. (2012). *Sosyal bilgiler dersinde yerel ve sözlü tarih etkinliklerinin programlanması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Öztürkmen, A. (1998). Sözlü tarihin yerel tarih araştırmalarına katkısı. *Yerel Tarih*, 1(1), 12-15.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün ve S.B. Demir, Çev. Ed.). Pegem Akademi.
-

- Polat, U. (2018). *Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü tarih çalışmasına bir örnek: Tokat Merkez mahalle isimleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Portelli, A. (1998). *Oral history as genre*. M. Chamberlain ve P. Thompson (Ed.), *Narrative and genre* (s. 23-45) içinde. Routledge.
- Ritchie, D. A. (1995). *Doing Oral History*. Twayne Publishess.
- Safran, M., & Ata, B. (1998). Okul dışı tarih öğretimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1(1), 1-8.
- Sağlam, H. İ., & Sayımlı, S. (2018). İlkokul öğrencilerinin sözlü tarihe yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(219), 89-104. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/558492>
- Sarı, İ. (2002). *Sosyal bilgiler dersi tarih ünitelerinde bir yöntem olarak sözlü tarih* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sarı, İ. (2007). *Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü tarih etkinliklerinin öğrenci başarı, beceri ve tutumlarına etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sarı, İ., & Er Türküresin, H. (2018). A phenomenological study on the role of oral history practices in value education. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 9(34), 2150-2179. Retrieved from https://openaccess.dpu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12438/2897/sar%c4%b1_%c4%b1brah%c4%b1m_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Sayımlı, S. (2017). *İlkokul öğrencilerinin sözlü tarihe yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Starr, L. (1996). *Oral History*. D. K. Dunaway ve W. K. Baum (Ed.), *Oral history an interdisciplinary anthology* (s. 39-61) içinde. Altamira Press.
- Stradling, R. (2003). *Tarihi öğrenmek ve öğretmek: 20. yüzyıl Avrupa tarihi nasıl öğretilmeli* (A. Ünal, Çev.) Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Şahin, S. (2019). *İlkokul 4. Sınıf sosyal bilgiler dersinde sözlü tarih uygulamalarının etkililiği ve önemi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tangülü, Z. (2014). Analysis on oral history attitudes of pre-service teachers. *The Anthropologist*, 18(3), 959-968. <https://doi.org/10.1080/09720073.2014.11891629>
- Thompson, P. (1996). *The development of oral history in Britain*. D. K. Dunaway ve W. K. Baum (Ed.), *Oral history an interdisciplinary anthology* (s. 351-362) içinde. Altamira Press.
- Thompson, P. (1999). *Geçmişin sesi: Sözlü tarih*. (S. Layıkel, Çev.). Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tural, A. (2017). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih çalışmalarına ilişkin tutumları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(3), 1409-1419. Retrieved from <https://acikerisim.bartın.edu.tr/bitstream/handle/11772/1406/S%c3%96ZL%c3%9c%20TAR%c4%b0H.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Tüfekçi Aslım, S. (2013). *Yapılandırmacı yaklaşım*. Büyükalan, S. (Ed.), *Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları* (s. 336-351) içinde. Pegem Akademi.
-

Welton, D., & Mallan, T. (1999). *Children and their world: Strategies for teaching social studies*. Houghton Mifflin Company.

Yazıcı, F., & Mert, G. (2017). Sözlü tarih yönteminin 4. sınıf düzeyinde etkililiği. *Türk Tarih Eğitimi Dergisi*, 6(2), 324-342. <https://doi.org/10.17497/tuhed.340896>

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ SÖZLÜ TARİHE YÖNELİK METAFORİK ALGILARI VE SÖZLÜ TARİH YÖNTEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

öz

Sözlü tarih, eğitim-öğretim süreçlerinde tarih konularının öğretimi için yaygın bir biçimde kullanılan, öğrencilerin tarih konularına yönelik ilgi ve merakını artıran ve iletişim, araştırma ve dinleme gibi becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayan bir yöntemdir. Dolayısıyla sosyal bilgiler eğitiminde yer alan tarih konularının öğretiminde sözlü tarih yönteminin kullanılması büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda araştırmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarihe yönelik metaforik algıları ve sözlü tarih yöntemine ilişkin görüşlerini incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmanın katılımcı grubu belirlenirken Türkiye'nin yedi farklı bölgesinden birer eğitim fakültesi seçilmiş, bu fakültelerde öğrenim gören ve araştırmanın ölçütlerini karşılayan 172 4. sınıf sosyal bilgiler öğretmen adayı araştırmaya dahil edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre öğretmen adaylarının; eğitimde sözlü tarih, tarih yazımında sözlü tarih ve diğer temaları altında 96 farklı metafor ürettikleri tespit edilmiştir. Eğitimde sözlü tarih teması altında üretilen metaforlarda öğretmen adaylarının sözlü tarihi; tarih konularının öğretimini kolaylaştıran, derslerin keyifli geçmesine katkı sağlayan, gelecek kuşakların milli bilinç kazanmasında etkili olan ve öğrencilerin birçok farklı beceriyi kazanmasına katkı sağlayan bir yöntem olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının tarih yazımında sözlü tarih teması altında birleşen metaforlarında sözlü tarihin; birincil kaynaklardan bilgi sağlayan, tarihi bir dönemin veya olayın detaylı, sistematik ve düzenli bir biçimde ele alınması ve sunulmasında etkili bir yöntem olarak algılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının sözlü tarih yöntemine ilişkin görüşlerinde ise sözlü tarihin objektif ve güvenilir olduğu; tarih konularıyla ilgili derinlemesine bilgi edinme konusunda avantaj sağladığı; öğrencilerin ilgi ve merakını artırabileceği ve dinleme, gözlem, soru sorma, olguyu düşünceden ayırma, araştırma, empati gibi becerilerini geliştirecek bir yöntem olarak görüldüğü belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Sözlü tarih, öğretmen adayları, sosyal bilgiler, metaforik algı, görüş.

GİRİŞ

21. yüzyılın eğitim dünyası için en önemli yeniliklerinden biri geleneksel yaklaşımlardan uzaklaşıp yapılandırmacı yaklaşım temelli eğitim-öğretim ortamlarının oluşturulması olarak ifade edilebilir (Tüfekçi Aslim, 2013). Yapılandırmacı yaklaşımla birlikte eğitim-öğretim ortamlarında programa ve ders kitaplarına katı bağlılık, öğretmen merkezli yaklaşımlar ve öğrencinin sadece bilgiyi alan bireyler olarak görülmesi terk edilmiş ve bu yönelimlerin yerini öğrenci merkezli öğretim programları, stratejiler ve yöntemler almıştır (Brooks and Brooks, 2013). Türkiye’de dünyadaki gelişmelere benzer olarak 2005 yılından itibaren öğretim programları yapılandırmacı yaklaşım esas alınarak hazırlanmış ve birçok öğrenci merkezli yöntem ve teknik kullanılmaya başlanmıştır (MEB, 2005a, 2005b). Bu yöntem ve tekniklerden biri de sözlü tarih yöntemidir.

Sözlü tarih yöntemi, belirli bir konuyla ilgili bilgisi veya deneyimi olan kişilerle yapılan görüşmelerin kaydedilmesi ve elde edilen bilgilerin sistemli bir şekilde değerlendirilmesi olarak ifade edilebilir (Öztürkmen, 1998, s.12). Sözlü tarih yöntemi özellikle sosyal bilgiler ve tarih derslerindeki tarih konularının öğrenciler tarafından sevilmesine ve tarih konularının sıkıcılıktan daha keyifli bir hale dönüşmesinde büyük bir öneme sahiptir (Gazel, 2016, s.109; Sarı, 2002, s.11). Nitekim literatürde yapılan çalışmalarda sözlü tarih yönteminin tarih konularının öğretimi ve öğrenimini keyifli hale getirdiği ve öğrencilere birçok beceri kazandırdığına yönelik birçok araştırma sonucu mevcuttur (Dere, 2017; Dere ve Kızılay, 2017; Gölgesiz Gedikler, 2020; Kaya, 2013; İncegöl, 2010; Sarı, 2007; Şahin, 2019; Yazıcı ve Mert, 2017). Bu doğrultuda araştırmada sözlü tarih yöntemi; sözlü tarih yönteminin gelişimi, sözlü tarih yöntemi ve eğitimde kullanımı, sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında sözlü tarih, sosyal bilgiler dersinde sözlü tarih yöntemiyle ilgili çalışmalar başlıkları altında incelenmiştir.

Sözlü Tarih Yönteminin Gelişimi

Sözlü tarih, bireylerin geçmiş deneyimlerinin sansürlü bir biçimde kaydedilmesi, deşifre edilmesi ve arşivlenmesi olarak tanımlanan bir araştırma ve tarih saptama yöntemi olarak ifade edilebilir (Thompson, 1996, s.351). Sözlü tarihin geçmişi çok eskilere uzanmaktadır. Hatta tarih, sözlü tarihle başladığı için onun geçmişi de insanlık tarihi kadar eskidir (Thompson, 1999, s. 19). Sözlü tarih var olan ilk tarih türüdür ve yazının icat edilmesinden öncesinde bile toplumların sözlü tarihi sıklıkla kullandığına rastlanmaktadır (Thompson, 1999, s.23). Çünkü insanlar, sözlü geleneklerini ve hikayelerini sözlü tarih yoluyla nesilden nesile aktarmış ve tarihi verinin bir sonraki dönemlere geçişini sağlamıştır. Günümüzde ilk tarihçiler olarak bilinen Herodot ve Thukydides’in yazdıklarının önemli bir kısmı sözlü kaynaklara dayanmaktadır. Herodot M.Ö 5. Yüzyılda Pers savaşına katılan kişilerle görüşmeler yapmış ve elde ettiği bilgilerden yola çıkarak Pers Savaşları adlı eseri yazmıştır (Hoover, 1978, s. 391). Thukydides ise Atinalılarla Spartalılar arasında yapılan Peloponez savaşını katılan kişilerle görüşmüş ve The Peloponnesian War adlı kitabı yazmıştır (Cawkell, 1997, s. 1). Bu kitaplar sözlü tarihin bir veri kaynağı olarak kullanıldığı ilk çalışmalar olarak adlandırılmaktadır.

Sözlü tarihi isim babası ise Amerikalı bir araştırmacı olan Joseph Gould’dur. Gould, II. Dünya savaşı sırasında cephede savaşan askerlerin ya da savaş gemilerindeki deniz piyadelerin anılarının mülakatlarla kaydedilmesini

sözlü tarih olarak adlandırmıştır. Gould sözlü tarihi “tarihin krallar kraliçeler, antlaşmalar, görüşmeler, büyük savaşlar ve Sezar, Napolyon, Pontius Pilate, Kolomb gibi mühim zevattan oluştuğunu savunuyoruz ama bu sadece yüzeysel tarihtir ve büyük ölçüde yanlıştır. Sözlü tarih ile tarihi aşağılara indirecek, yukarılarda inşa edilen tarih yerine kısa gömleklilerin yani halkın işleri, aşkları, üzüntüleri, yaşam deneyimleri hakkında söylediklerini, bu merasimsiz tarihe koyacağım” cümleleri ile açıklamıştır (Ritchie, 1995, s. 3). Sözlü tarihin ilk kurumsal ve akademik temeli ise 1948 yılında Allan Nevis tarafından atılmıştır. Allan Nevis, Kolombiya Üniversitesi’nde sözlü tarih araştırma ofisini açmış ve ilk modern sözlü tarih arşivini oluşturmuştur (Starr, 1996, s. 43). Daha sonraki yıllarda ise çoğunlukla teknolojik gelişmelerin artması ile mektubun, telgrafın yerini telefonun; kitap ve gazete gibi yazılı metinlerin yerini televizyon, sinema, kaset-çalar gibi işitmeye dayalı cihazların; klasör ve dosyaların yerini internet sayfalarının aldığı günümüzde yerel ve genel tarihin azalan kaynaklarını yeni bilgi toplama yolları ile geliştirmek için sözlü tarihe verilen önem git gide artmıştır (Thompson, 1999, s. 97). Geline bu noktada sözlü tarih, tarihin daha iyi anlaşılması için yeni imkanlar sunan ve disiplinler arası iş birliği ile sosyoloji, antropoloji, etnoloji, folklor, psikoloji, sosyal psikoloji ve coğrafya gibi beşeri bilimlerinin tüm imkanlarından yararlanan bir yöntem haline gelmiştir (Sarı, 2007, s. 96).

Sözlü Tarih Yöntemi ve Eğitimde Kullanımı

Sözlü tarih yöntemi ile ilgili literatürde birçok farklı tanım vardır. Bu tanımlardan biri Amerikalı sözlü tarihçi Baum’a aittir. Baum (1987, s.1) sözlü tarihi, anlatıcının birinci el kaynaklardan elde ettiği bilgilerin kaydedilmesi olarak tanımlamaktadır. İtalyan sözlü Tarihçi Alessandro Portelli (1998, s. 23-45) ise sözlü tarihi “kaynak (anlatıcı) ile tarihçinin (görüşmeci) görüşme sırasında karşılaşmalarında beraber yaptıkları şeyi ima eder” şekilde tanımlamakta ve sözlü tarihin aslında karşılıklı bir diyalog olduğunu belirtmektedir. Bir diğer tanımda Creswell (1997, s. 49) sözlü tarihi, araştırmacının bireyin yaşadığı bir olayla ilgili hatıralarını, olayın sebeplerine yönelik görüşlerini ve olayın olası etkilerine yönelik düşüncelerini topladığı bir yaklaşım olarak tanımlamaktadır. Stadling (2003, s. 196) ise sözlü tarihi, geçmiş hakkında önceki kuşaklarca aktarılmış ortak bilgiler; bir kişinin başından geçen, hayatına şekil ve anlam veren olayların aktarıldığı bir anlatı; bir kişinin geçmişte yaşadığı belirli olaylar, konular ya da deneyimlerle ilişkin kişisel anılar ve bir olay sırasında veya hemen sonrasında görgü tanıklarının sözlü ifade biçimleri olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda sözlü tarih, özellikle 1960’lı yıllardan itibaren yazılı belgelere ek olarak yaşayan bireylerin belleğe dayalı anlatıları aracılığıyla tarihi yazma ve sıradan insanları, gündelik yaşamı ve özneliği tarihin araştırma alanına dahil etme dürtüsüyle şekillenen ve ses kaydetme teknolojilerinin gelişmesiyle de desteklenen disiplinler arası bir çalışma alanı ve araştırma yöntemi olarak tanımlanabilir (Sarı, 2007, s. 44).

Sözlü tarih akademik tarihte ve tarih eğitiminde kullanabileceğimiz bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Akademik tarih açısından tarihin daha iyi anlaşılması, genel yerine veya genelin içinde yerel kısımların ön plana çıkarılması, sıradan insan davranışlarının önemsizliği, tarihe tanıklık eden veya bizzat o tarihin oluşumunda rol oynayan kişilerin deneyimlerini kullanarak günümüz tarih yazıcılığının farklı bir yönle ele alınmasına katkı sağlayabilir. Ayrıca belgelere dayalı tek düze bir tarih yazıcılığından ziyade insanların tutkularını, zaafalarını, her

insanın hayat hikayesinin farklı yönlerini de içine alarak sosyoloji, antropoloji, etnoloji, folklor, psikoloji, sosyal psikoloji ve coğrafya gibi beşeri bilimlerinin tüm imkanlarından yararlanarak tarihi zenginleştirir (Sarı, 2007, s. 95-96). Sözlü tarihin akademik tarihçilikte yerini almasından sonra bu yöntem tarih öğretiminde de kendini göstermiş ve kullanılmaya başlanmıştır (Sarı, 2007, s. 109). Özellikle tarih derslerini sıkıcılıktan kurtarma ve öğrencilerin tarih konularına yönelik merakını artırma konusunda sözlü tarih araştırmaları büyük önem arz etmektedir. Çünkü sözlü tarih geleneksel tarih derslerinin aksine öğrenci merkezli bir yöntemdir. Tarih derslerinde kazanılması hayli zor olan birçok davranış ve anlayışın bu yöntemle istekli bir şekilde öğrenciye kazandırılması mümkündür (Gazel, 2016, s.110). Sözlü tarih yöntemiyle öğrencilerin araştırma, soru sorma, ortak çalışma, gözlem, eleştirel düşünme, bilgiyi düzenleme, olguyu düşünceden ayırma, ilgisiz bilgi arasından ilgili bilgiyi bulma, tarihsel empati, değişim ve sürekliliği algılama gibi birçok becerisinin gelişmesine katkı sağlar (Safran ve Ata, 1998, s. 6; Örtten, 2008, s. 28; Thompson, 1999, s. 8-10; Welton ve Mallan, 1999, s. 352;). Eğitimde sözlü tarihin kullanımının belirli bir konu veya dönemle sınırlandırılması olmamakla beraber Demircioğlu (2015, s. 109-110) ilk ve ortaöğretim düzeyinde yapılabilecek sözlü tarih çalışmaları için bazı örnekler sunmuştur;

- Öğrencilerin anne, baba veya diğer akrabalarıyla,
- Emekli öğretmenler, işçiler, memurlar, tüccarlar, askerler vb. kişilerle,
- Soyadların kökenleri, anlamları, önemli günler, popüler yemekler, oyunlar, ziyaret ve eğlence yerleri, hikayeler, aile hikayeleri, ulaşım, barınma vb. konularında,
- Okulun bulunduğu bölgedeki yerleşim yerinde gerçekleşmiş olan sosyal olaylara dahil olmuş kişilerle sözlü tarih çalışmaları yürütülebilir.

Sözlü tarihin eğitimde kullanılması için izlenilmesi gereken belirli adımlar vardır (Safran ve Ata, 1998, s.5). Bunlar sırasıyla konunun seçilmesi, görüşme yapılacak kişilerin belirlenmesi, soruların hazırlanması, görüşmenin düzenlenmesi, görüşmeden elde edilen bilgilerin düzenlenmesi ve etkinliğin toparlanmasıdır. Ayrıca bu adımlar takip edilirken dikkat edilmesi gereken bazı önemli hususlar vardır. Bunlar; (i) sözlü tarihe konu olacak olay ve olgu sınıf düzeyine uygun bir konu olmalıdır, (ii) kaynak kişi yani anlatıcı bilgi vereceği alanın uzmanı olmalı veya olayla ilgili deneyimlere sahip olmalıdır, (iii) kaynak kişinin kişisel özelliklerine dikkat edilmeli, konuşkan ve öğrenciler samimi iletişim kurabilecek biri seçilmelidir, (iv) öğretmenler ele alınacak konu veya olayla ilgili ulaştığı kaynak kişiyle etkinliği gerçekleştirmeden ön görüşmeler yapmalıdır, (v) ele alınan konu ve olayla ilgili kaynak kişinin ne yaşadığı, düşündüğü ve hissettiği ayrıntılarıyla ortaya konulmalıdır, (vi) görüşmede kullanılacak eski fotoğraflar, resimler ve ses kayıt cihazları gibi araçlar hazırlanmalıdır (vii) öğrencilerin anlatılanları dikkatlice dinlemeleri, not almaları ve sorular sormaları sağlanmalıdır ve (viii) kaynak kişinin anlattıkları ders kitaplarıyla, yazılı kaynaklarla karşılaştırılmalı ve öğrenciler tarafından değerlendirmeleri yapılmalıdır (Demircioğlu, 2015, s. 111, Safran ve Ata, 1998 s. 1-8; Welton ve Mallan, 1999, s. 352).

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarında Sözlü Tarih

Türkiye’deki öğretim programlarında sözlü tarih yöntemi, ilk defa 2005 yılında yapılandırmacı eğitim yaklaşımlarıyla hazırlanan sosyal bilgiler dersi öğretim programında kendine yer bulabilmiştir. Programda 4. sınıf düzeyinde kültür ve miras öğrenme alanında ve Atatürkçülük konularının öğretiminde yer alan Atatürk’ün millî kültüre verdiği önem konusunda “sözlü tarih yöntemi kullanarak ve nesnelere dayanarak aile tarihi oluştur” kazanımına yer verilmiştir. Ayrıca 4. sınıf kültür ve miras öğrenme alanı “Onlar da Çocuktu” etkinlik örneğinde öğrencilerin büyüklerinin, çocukluk dönemine ait oyunları ve oyuncakları ile ilgili sözlü tarih çalışması yapmaları istenmiştir. Aynı öğrenme alanındaki “Bir Zamanlar” etkinliğinde de öğrencilerin büyüklerinin, çocukluk dönemlerinde cumhuriyet bayramı konulu sözlü tarih çalışmaları yapmaları istenmiştir. 5. sınıf düzeyinde insanlar, yerler ve çevreler öğrenme alanında sözlü tarihle ilgili ““Kültürümüzün sözlü ve yazılı öğelerinden yola çıkarak, doğal afetlerin toplum hayatı üzerine etkilerini örneklendirir.” kazanımına yer verilmiştir. Bu kazanımın etkinlik örneği olan “Geçmişten Günümüze” adlı etkinlikte öğrencilerin bölgelerinde görülen bir doğal afet ile ilgili sözlü tarih çalışması yapmaları istenmiştir. 6. sınıf kazanımlarında ise doğrudan sözlü tarihe vurgu yapılmasa da “Örnek incelemeler yoluyla kutlama ve törenlerimizdeki uygulamaların kültürümüzü oluşturan unsurlarla ilişkisini değişim ve süreklilik açısından değerlendirir.” kazanımının sözlü tarih yöntemi ile ilişkili olduğu söylenebilir. 7. sınıf insanlar, yerler ve çevreler öğrenme alanında da “Örnek incelemeler yoluyla göçün neden ve sonuçlarını tartışır.” ve “Yerleşme ve seyahat özgürlüğünü açıklar.” kazanımlarının etkinlik örneklerinde doğrudan sözlü tarihe vurgu yapılmıştır. Bu kazanımlarla ilgili “Doğduğumuz Yerden Doyduğumuz Yere” etkinliğinde öğrencilerin sözlü tarih ile göçün neden ve sonuçlarını sorgulaması ve yerleşme ve seyahat özgürlüğünü araştırması istenmiştir. Tüm bunlarla beraber 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programında öğrencilere kazandırılması beklenen araştırma, kanıt kullanma ve zaman ve kronolojiyi algılama becerilerinde ve dersin değerlendirme boyutunda sözlü tarih değerlendirme formu ile sözlü tarih yöntemine vurgu yapıldığı görülmektedir (MEB, 2005a, 2005b).

2018 sosyal bilgiler dersi programında da 2005 programına benzer şekilde sözlü tarih yöntemine büyük önem verilmiştir. Fakat 2018 sosyal bilgiler öğretim programında kazanımların etkinlik örnekleri ve kullanılacak öğretim yöntemlerinin detaylıca yer almamaktadır. Bu doğrultuda 4. sınıf birey ve toplum öğrenme alanında “4.1.2. Yaşamına ilişkin belli başlı olayları kronolojik sıraya koyar”; kültür ve miras öğrenme alanında “4.2.1. Sözlü, yazılı, görsel kaynaklar ve nesnelere dayanarak aile tarihi çalışması yapar.”, “4.2.2. Ailesi ve çevresindeki milli kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir.”, “4.2.3. Geleneksel çocuk oyunlarını değişim ve süreklilik açısından günümüzdeki oyunlarla karşılaştırır.” ve bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanında “4.4.2. Teknolojik ürünlerin geçmişteki ve bugünkü kullanımını karşılaştırır.” gibi kazanımların sözlü tarih yöntemiyle ilgili olduğu söylenebilir. 5. Sınıf kültür ve miras öğrenme alanında “5.2.5. Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendirir.” ve insanlar, yerler ve çevreler öğrenme alanında “5.3.5. Doğal afetlerin toplum hayatı üzerine etkilerini örneklerle açıklar.” kazanımları sözlü tarih yöntemiyle ilişkilendirilebilir. Benzer biçimde 6. sınıf birey ve toplum öğrenme alanında “6.1.1. sosyal rollerin zaman içerisindeki değişimini inceler” kazanımı ve 7. sınıf insanlar, yerler ve çevreler öğrenme alanındaki “7.3.1. örnek incelemeler yoluyla geçmişten günümüze,

yerleşmeyi etkileyen faktörler hakkında çıkarımlarda bulunur.” ve “ örnek incelemeler yoluyla göçün neden ve sonuçlarını tartışır.” kazanımları sözlü tarih yöntemiyle ilişkilendirilebilir. 2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programının uygulanmasında dikkat edilecek hususlarda okul dışı ortamlardan faydalanılması ve sözlü tarih çalışmalarının yapılması önerilmektedir. Ayrıca öğretim programındaki araştırma, değişim ve sürekliliği algılama, empati, eleştirel düşünme, gözlem, iletişim, iş birliği, kalıp yargı ve önyargıyı fark etme, kanıt kullanma ve zaman ve kronolojiyi algılama becerileri sözlü tarih kapsamında geliştirilebilecek becerilere örnekler oluşturmaktadır (MEB, 2018). Sözlü tarih yönteminin 2005 yılından itibaren sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında yer alması kuşkusuz bu konuda birçok çalışma yapılmasına katkı sağlamıştır.

Sosyal Bilgiler Dersinde Sözlü Tarih Yöntemiyle İlgili Çalışmalar

Sözlü tarih yönteminin sosyal bilgiler eğitiminde kullanımına yönelik çalışmalar 2000’li yılların başından itibaren var olmakla beraber 2005 yılında sosyal bilgiler dersi öğretim programının yenilenmesiyle bu araştırmaların yoğunluğu artmıştır. Bu doğrultuda araştırmancın bu bölümünde sosyal bilgiler eğitiminde sözlü tarih yönteminin kullanımıyla ilgili kuramsal çalışmalara, ilkökul veya ortaokul öğrencileriyle, sosyal bilgiler öğretmenleriyle ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarıyla yürütülen uygulamalı araştırmalara yer verilmiştir. Sosyal bilgiler eğitiminde sözlü tarih yöntemine yönelik yürütülen ilk kuramsal çalışmada sözlü tarihin gelişimi, farklı ülkelerde sözlü tarih ve eğitimde sözlü tarih yöntemi gibi önemli başlıklara yer verilmiştir (Sarı, 2002). Bir diğer çalışma da sosyal bilgiler dersinde yerel ve sözlü tarih etkinliklerinin programlanmıştır (Özer, 2012). Kuramsal açıdan değerlendirilebilecek bir diğer araştırmada ise 2005 ve 20017 sosyal bilgiler dersi öğretim programlarındaki sözlü tarihle ilgili konu/kazanımlar tespit edilmiş ve 2005 ve 2017 programlarında sözlü tarihin yer alma potansiyellerinin benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Dere, 2018).

Sözlü tarih yöntemine ilişkin ilkökul öğrencileriyle yürütülen araştırmalarda öğrencilerin sözlü tarihe yönelik tutumlarını veya görüşlerini inceleyen bazı araştırmalara ulaşılmıştır (Mert ve Beldağ, 2019; Sağlam ve Sayımlı, 2018). Örneğin Mert ve Beldağ (2019) tarafından ilkökul öğrencilerinin sözlü tarihe yönelik görüşlerinin incelendiği araştırmada 4. sınıf öğrencilerinin sözlü tarihe yönelik görüşlerinin olumlu olduğu belirlenmiştir. Sağlam ve Sayımlı’nın (2018). araştırmasında da 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin sözlü tarihe yönelik tutumlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmalara ek olarak sözlü tarihle ilgili nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanıldığı veya eylem araştırmalarıyla tasarlanan birtakım araştırmalara da rastlanmıştır. Örneğin nicel ve nitel araştırma yöntemleriyle sözlü tarih etkinliklerinin 7. sınıf öğrencilerinin başarıları, becerileri ve tutumlarına etkisi inceleyen Sarı’nın (2007) araştırmasında, sözlü tarih etkinlikleriyle yürütülen derslerin öğrencilerin başarılarını artırdığı, öğrencilerin bilgiyi düzenleme, olguyu düşünceden ayırma, ilgisiz bilgi arasından ilgili bilgiyi bulma ve kendinden önceki kuşakları daha iyi anlama ve takdir etme becerilerinin geliştiğini tespit edilmiştir. Bu araştırma sonuçlarına benzer olarak İncegül’ün (2010) çalışmasında 5. sınıf öğrencilerinin sözlü tarih yöntemini kullanmasının öğrencilerinin başarılarını arttırdığı, bilgiyi düzenleme, olguyu düşünceden ayırma, ilgisiz bilgi arasından ilgili bilgiyi bulma ve kendinden önceki kuşakları anlama, takdir etme, değişim ve sürekliliği algılama becerilerini artırdığı tespit edilmiştir. Kaya’nın (2013) 7. sınıf öğrencileriyle “Mesleğimi nasıl seçmeliyim?”

konusunda gerçekleştirdiği araştırmasında da sözlü tarih yönteminin öğrencilerin iletişim becerileri geliştirdiği ve meslek seçiminde meydana gelen değişim ve sürekliliği algılama becerilerine katkı da bulunduğu belirlenmiştir. Kabapınar ve İncegöl'ün (2016) araştırma sonucunda da 5. sınıf öğrencilerinin sözlü tarih yöntemini etkili bir biçimde kullanabildikleri ve sözlü tarih yöntemini kullanma sürecinden keyif aldıkları tespit edilmiştir.

Öğrencilerle yürütülen bir diğer araştırma da Dere'ye (2017) aittir. Dere'nin (2017) sosyal bilgiler dersinde bir öğrenme ve öğretme yöntemi olarak sözlü tarih adlı çalışmasının sonucunda 6. sınıf öğrencilerin sözlü tarih yöntemini kullanmaktan keyif aldıkları ve öğrencilerin iletişim, sözlü tarih raporu yazma, özgüven kazanma, değişim ve sürekliliği algılama gibi becerilerinin geliştiği tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada hem sosyal bilgiler öğretmenlerinin hem de öğrencilerin sözlü tarihi yararlı bir öğrenme ve öğretme yöntemi olarak gördükleri belirlenmiştir. Benzer biçimde Dere ve Kızılay (2017) tarafından yürütülen çalışmada da 4. sınıf öğrencilerinin sözlü tarih yöntemini kullanmaktan hoşlandıkları, aile tarihi araştırmaları sonucunda aile ve yakın çevresini daha yakından tanıdıkları ve değişim ve sürekliliği algıladıkları tespit edilmiştir. Yazıcı ve Mert'in (2017) araştırmasında da sözlü tarih yöntemi ile 4. sınıf düzeyinde eylem araştırması yürütülmüş ve araştırma sonucunda sözlü tarihin öğrencilerin iletişim ve değişim ve sürekliliği algılama becerilerini geliştirdiği tespit edilmiştir. Diğer bir çalışma da Şahin'in (2019) ilkökul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde sözlü tarih uygulamalarının etkililiği ve önemini incelediği araştırmadır. Araştırma sonucunda öğrencilerin sözlü tarih yöntemini sevdiği, tarih konularının somutlaştırması neticesinde zaman-mekan kavramlarını daha iyi algıladıkları tespit edilmiştir. Bu çalışmaların aksine ise Polat (2018) tarafından yürütülen çalışmada 7. sınıf öğrencilerinin sözlü tarihe yönelik bilgilerinde eksikler olduğu tespit edilmiştir. İlkokul ve ortaokul öğrencileriyle yürütülen çalışmalar genel olarak değerlendirildiği öğrencilerin sözlü tarih yöntemine yönelik olumlu görüş, tutum veya değerlendirmelere sahip olduğu (Dere, 2017; Dere ve Kızılay, 2017; Kabapınar ve İncegöl, 2016; Mert ve Beldağ, 2019; Sağlam ve Sayımlı, 2018; Şahin, 2019) sözlü tarih yöntemiyle tasarlanan derslerin akademik başarıyı arttırdığı (İncegöl, 2010; Sarı, 2007), bilgiyi düzenleme, olguyu düşünceden ayırma, ilgisiz bilgi arasından ilgili bilgiyi bulma, kendinden önceki kuşakları daha iyi anlama ve takdir etme, değişim ve sürekliliği algılama, rapor yazma, zaman ve mekan kavramlarını algılama becerilerini artırdığı (Dere, 2017; Dere ve Kızılay, 2017; İncegöl, 2010; Kaya, 2013; Sarı, 2007; Şahin, 2019; Yazıcı ve Mert, 2017) söylenebilir.

Sosyal bilgiler öğretmenleriyle yürütülen araştırmalarda, öğretmenlerin sözlü tarihe yönelik görüşlerinin ve tutumlarının incelendiği araştırmalara ulaşılmıştır. Örneğin Beldağ ve Balcı'nın (2017) araştırmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin sözlü tarihe yönelik görüşleri incelenmiş ve öğretmenlerin sözlü tarih yöntemini öğrenciye bilgi, değer ve beceri kazandırmada etkili olabilecek bir yöntem olarak değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Çurku (2019) tarafından yapılan çalışmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin sözlü tarihe yönelik tutumlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Metin ve Öz (2019) araştırmalarında da Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretiminde sözlü tarih yöntemine yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini incelemiş ve araştırma sonucunda öğretmenlerin sözlü tarihe yönelik temel bilgileri olduğu, sözlü tarih yönteminin kullanılması gerektiğine inandıkları, sözlü tarih yönteminin öğrenciye ve tarih

öğretimine katkısı olduğu düşünüldükleri tespit edilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenleri ile yürütülen bir diğer çalışmada (Dere, 2019), öğretmenlerin sözlü tarihi kalıcı öğrenmeyi kolaylaştıran ilginç ve etkili bir yöntem olarak tanımladıkları belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada sözlü tarihin ilk elden bilgi sunduğunu, tarihsel düşünme becerilerini geliştirdiğini ve toplumla anlamlı bir bağ kurulmasını sağladığını belirtmişlerdir. Bununla birlikte bazı öğretmenler sözlü tarih yöntemini ders programı ve yönteminin kullanımıyla ilgili bazı problemlerden dolayı kullanamadıklarını belirtmişlerdir.

Literatürde sosyal bilgiler öğretmen adayları ile yürütülen çalışmalarda öğretmen adaylarının sözlü tarihe yönelik tutumlarının, görüşlerinin ve deneyimlerinin incelendiği bazı araştırmalara rastlanmıştır. Öğretmen adaylarının sözlü tarihe yönelik tutumlarını inceleyen araştırmalarda; Akbaba ve Kılcan (2014) sözlü tarihe yönelik tutumun aile fertlerinden sözlü tarih yoluyla geçmişe dair tarih bilgisi edinme durumu, lisans eğitimleri sürecinde derslerinde sözlü tarih çalışması yapıma durumu ve sözlü tarih çalışmalarına merak düzeylerine göre anlamlı bir biçimde farklılaştığını tespit etmişlerdir. Bir diğer araştırmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih çalışmalarına yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir (Tural, 2017). Tangülü (2014) tarafından yürütülen araştırma da ise sınıf ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarihe yönelik tutumları incelenmiş ve araştırma sonucunda sosyal bilgiler öğretmenleri lehine anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Dere (2018) tarafından sözlü tarih yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerinin incelendiği araştırmanın sonucunda, sözlü tarihin akademik, kişisel-psikolojik, sosyo-kültürel ve entelektüel gelişim alanlarında öğretmen adaylarına büyük katkıları olduğu tespit edilmiştir. Bir diğer araştırma da ise sosyal bilgiler öğretmen adaylarının değer eğitiminde sözlü tarih yönteminin rolüne ilişkin değerlendirmeleri incelenmiş ve araştırma sonucunda değer eğitiminde sözlü tarih yönteminin kullanımının olumlu bir etkisinin olduğu, özellikle empati geliştirme ve sorumluluk kazanma konusunda katkısı sağladığı tespit edilmiştir (Sarı ve Er Türküresin, 2018). Aktın ve Sağlam Tekir (2018) araştırmalarında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih yöntemine yönelik deneyimleri incelenmiş ve araştırma sonucunda sözlü tarih çalışmalarının sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tarihçi gibi düşünme ve çalışma becerileri kazandırmada etkili olduğunu, sözlü tarihe konu olan insanlara karşı empatik bağ geliştirmelerine, tarihsel bilgilerinin, genel kültürlerinin ve yere tarihe olan ilgi ve meraklarının artırılmasına katkıda bulunduğu tespit edilmiştir. Gölgesiz Gedikler'in (2020) araştırmasında ise sözlü tarih yöntemi kullanan öğretmen adayları geliştirilen rubrik ile değerlendirilmiş ve araştırma sonucunda öğretmen adaylarının sözlü tarih yöntemini başarılı bir biçimde kullandıkları, sözlü tarihi keyifli, heyecan verici ve öğretici bir deneyim olarak algıladıkları tespit edilmiştir. Sözlü tarih yöntemiyle ilişkin öğretmen ve öğretmen adaylarıyla yürütülen araştırmalar genel olarak değerlendirildiğinde sözlü tarih yönteminin sosyal bilgiler eğitiminde önemli bir yöntem olarak görüldüğü (Aktın ve Sağlam Tekir, 2018; Beldağ ve Balcı, 2017; Dere, 2018; Dere, 2019; Gölgesiz ve Gedikler, 2020; Metin ve Öz, 2019; Sarı ve Er Türküresin, 2018) ve sözlü tarihe yönelik tutumların olumlu olduğu (Çurku, 2019; Tangülü, 2014; Tura, 2017) söylenebilir. Aynı zamanda literatürde ilkökul ve ortaokul, öğretmenler ve öğretmen adaylarıyla sözlü tarih yöntemine ilişkin birçok çalışmanın olduğu da görülmektedir. Fakat ilgili alan yazında sözlü tarih yöntemine yönelik herhangi bir metafor çalışmasının yapılmadığı görülmektedir. Ayrıca sosyal bilgiler eğitiminde sözlü tarih yönteminin kullanımına yönelik sosyal

bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerinin incelendiği bir araştırmaya da rastlanmamaktadır. Dolayısıyla sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarihe yönelik metaforik algılarının ve sosyal bilgiler dersinde sözlü tarih yönteminin kullanımına ilişkin görüşlerinin araştırılması önem arz etmektedir. Bildiğini üzere metaforlar tek bir ifade ile birden çok anlamın keşfedilmesinde büyük öneme sahiptir. Ayrıca bulguları iletmenin güçlü ve zeki yolları olarak da kullanılır (Patton, 2014, s. 505-596). Bununla birlikte metaforlar bireylerin bir konu ya da kavram hakkında yaratıcı düşünmeye ve hayal etmeye yönlendiren dilsel bir araçtır (Girmen, 2007, s.9). Ayrıca metaforlar, olgu ve olayların zihne yerleştirilmesine de yardımcı olurlar (Candan ve Öztaş, 2017, s. 508). Metafor çalışmaları da metaforu üreten bireyler, analiz eden araştırmacılar ve okuyucular için merak duyulan araştırmalardır (Patton, 2014, s. 505-596). Bu kapsamda araştırma sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih yöntemine yönelik zihinlerinde var olan metaforik algıları ve sosyal bilgiler dersinde sözlü tarihin kullanımına ilişkin görüşlerini incelemek amaçlanmıştır. Bu genel amaç etrafında şu sorulara yanıt aranmıştır;

1. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih yöntemine yönelik metaforik algıları nelerdir?
2. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde sözlü tarih yönteminin kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Desen

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji (olgu bilim) deseni işe koşulmuştur. Fenomenoloji araştırmalarında bireylerin deneyimlerine odaklanılır ve bireylerin belirli fenomenleri nasıl deneyimlediklerini metodolojik, özenli ve derinlemesine bir şekilde okuyucuya sunulur (Patton, 2014, s. 104). Fenomenler yaşadığımız dünyada karşımıza çıkan olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar veya durumlar olabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 69). Bu araştırmada da sözlü tarih yöntemi bir fenomen olarak belirlenmiş, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih yöntemine yönelik ürettikleri metaforlar ve sosyal bilgiler dersinde sözlü tarih yönteminin kullanımına yönelik görüşleri incelenmiştir.

Katılımcılar

Bu araştırmada katılımcı grubunun belirlenmesi için çok aşamalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çok aşamalı örnekleme yöntemi evren içerisinden birim çekme işleminin iki veya daha fazla aşamada tamamlandığı örnekleme yöntemi olarak ifade edilebilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016, s. 87). Bu doğrultuda araştırmada katılımcıların belirlenmesi için ölçüt örnekleme, maksimum örnekleme ve basit seçkisiz örnekleme yöntemlerine başvurulmuştur. Ölçüt örnekleme dahilinde iki ölçüt belirlenmiştir; birincisi araştırmaya dahil edilecek sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dördüncü sınıfta öğrenim görüyor olması; ikincisi ise Sosyal Bilgilerin Temelleri, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Özel Öğretim Yöntemleri I ve II derslerini başarı ile geçmiş olmaktır. Bu ölçütlerin belirlenmesindeki amaçlardan biri eğitim sürecini tamamlamak üzere olan ve mezun olup atanma ihtimali bulunan öğretmen adaylarına ulaşmak, diğeri ise sosyal bilgilerin doğasında yer alan

yöntem ve teknikler hakkında bilgi sahibi olan ve dolayısıyla araştırma konusu hakkında yapacağı yorumu bilimsel temeller üzerine inşa edebilen öğretmen adaylarına ulaşmaktır.

Araştırmada kullanılan bir diğer örnekleme yöntemi olan maksimum çeşitlilik örnekleme ile görece olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmak amaç edinilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 93). Bu doğrultuda 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Türkiye'nin 7 farklı bölgesindeki devlet üniversitelerinde bulunan sosyal bilgiler lisans programları belirlenmiş, ardından 4. sınıf sosyal bilgiler lisans öğrencileri bulunan üniversiteler bölgeler şeklinde kümeler ayrıştırılmıştır. Ardından her bir bölgeden birer üniversite olmak üzere toplamda 7 üniversite seçkisiz olarak seçilmiş ve araştırmacılar tarafından hazırlanan açık uçlu görüşme formu gönüllü olan öğretmen adaylarına dağıtılarak doldurulmuştur. 197 öğretmen adayından geri dönüt alınmış fakat eksik, özensiz ya da yanlış doldurulduğu düşünülen 25 form araştırma kapsamından çıkartılmıştır. Sonuç olarak araştırmada 172 öğretmen adayından elde edilen veriler kullanılmıştır. Katılımcılar ilişkin kişisel bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Kişisel Bilgiler

Üniversite	N	%
Atatürk Üniversitesi	22	12.02
Çukurova Üniversitesi	21	11.47
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	27	14.75
Gaziantep Üniversitesi	20	10.92
Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi	23	12.56
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	29	20.21
Yıldız Teknik Üniversitesi	30	16.39
Toplam	172	100

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Formun geliştirilme sürecinde ilgili alan yazında sözlü tarih yöntemini farklı araştırma yöntemleriyle inceleyen araştırmalar incelenmiş, metafor çalışmalarında kullanılan veri toplama araçları dikkate alınmıştır. Formun geliştirilme sürecinde öncelikle 5 farklı soru tipi hazırlanmış daha sonra bu sorular nitel araştırma alanında uzman iki öğretim üyesi tarafından incelenmiştir. İnceleme sonucunda 2 açık uçlu soru üzerinde nihai karar verilmiştir. Birinci soru "Sosyal bilgiler programında yer alan tarih konularının öğretiminde sözlü tarihin önemi nedir? Kısaca açıklayınız.", ikinci soru ise "Sözlü tarih yöntemini neye benzetirsiniz? Kısaca açıklayınız" şeklinde hazırlanmıştır. Oluşturulan açık uçlu sorular katılımcılara sunulmadan önce 5 sosyal bilgiler öğretmen adayı ile pilot çalışması yapılmış ve veriler araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

Verilerin analizinde ise içerik analizi yaklaşımı benimsenmiştir. İçerik analizi geniş olan nitel materyali olarak temel tutarlıkları ve anlamları belirlemeye yönelik nitel veriyi azaltma ve indirgeme çabasıdır (Patton, 2014, s. 453). Bu kapsamda toplanan veriler önce kavramsallaştırılır sonra ise ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenir ve veriyi açıklayan temalar saptanır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 259). Bu araştırmada da içerik analizi yaklaşımı benimsenerek elde edilen veriler kavramsallaştırılmış, düzenlenmiş ve kod, kategori ve temalar belirlenmiştir. Ardından metaforlara ilişkin bilgiler frekans, yüzde ve aritmetik ortalamalar sunulmuştur.

BULGULAR

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih yöntemine yönelik zihinlerinde var olan metaforik algılarını ve sosyal bilgiler dersinde sözlü tarih yönteminin kullanımına yönelik öğretmen adaylarının görüşlerini incelemeyi amaçlayan bu araştırmada elde edilen bulgular iki ana tema etrafında okuyucuya sunulmuştur. Birinci tema sözlü tarih yöntemine yönelik metaforlar, ikinci tema ise sosyal bilgiler eğitiminde sözlü tarih yöntemi olarak belirlenmiştir.

Sözlü Tarih Yöntemine Yönelik Metaforlar

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre sözlü tarih yöntemine yönelik 183 metafor üretilmiştir. Katılımcıların ürettikleri metaforlar üç farklı kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler yöntem olarak sözlü tarih, eğitim amaçlı sözlü tarih ve sözlü tarihin kazandırdığı becerilerdir. Herhangi bir kategoriye dâhil edilemeyen metaforlar ise diğer kategorisi altında verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcılar Tarafından Üretilen Metaforlar ve Kategorilere Dağılımı

Kategoriler	F	%	Metaforlar	F	%
Eğitimde sözlü tarih	94	54.65	<i>Eğitim ortamlarındaki faydalar</i> Güneş (4), Kar (4), Yağmur (4), Mum (3), Kumbara (3), Film (3), Bebek (2), Ansiklopedi (2), Ayna (2), Hikâye (2), Fosforlu yazı (1), Efsane (1), Öykü (1), Kurşun kalem (1), Yazı (1), Köprü (1), Kibrit çöpü (1), Televizyon programı (1), Radyo (1), Sürahi (1), Bal (1) <i>Beceri öğretimi</i> Su (6), Tohum (5), İnsan (4), Göl (4), Nehir (3), Ses kayıt cihazı (3), Ağaç kökü (2), Tarihi eser (2), Nar (2), Hazine (2), Su döngüsü (2), Evrim (1), Tiyatro (1), Hava (1), Miras (1), Organizma (1), Kara kutu (1), Zaman makinesi (1), Çınar ağacı (1), Matruşka (1), Otobiyografi (1), Bozuk para (1), Tablo (1), Okyanus (1), Irmak (1), Yüzük (1), Aile albümü (1), Halka (1), Dev kazanı (1), bulut (1)	51	53.13
Tarih yazımında sözlü tarih	65	37.79	Ağaç (16), Çınar ağacı (8), Kitap (4), Röportaj (3), Çiçek (2), Şelale (2), Dere (2), Işık (2), Fidan (2), Buz dağı (2), Navigasyon (1), Dede (1), Volkan (1), Karanlık Mağara (1), Alüvyal toprak (1), Kelebek (1), Karınca (1), Bitki (1), Buğday taneleri (1), Nilüfer (1), Yaprak (1), Yaşlı bir ağaç (1), Sarmaşık (1), Soy ağacı (1), Şiir (1), Tevatür (1), Baba (1), Emekli öğretmen (1), Yol (1), Klima (1), Arı kovanı (1), Pencere (1),	32	33.33
Diğer	13	7.56	Güvercin (1), Makine (1), Enjektör (1), Puzzle (1), Oyun (1), 6 rakamı (1), Yemek (1), Tren (1), Sembol (1), Roket (1), Ekmek (1), Gökdelen (1), Deney (1)	13	13.54
Toplam	172	100		96	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi katılımcılar tarafından üretilen sözlü tarih metaforları arasında en yüksek frekansa sahip olan kategori eğitimde sözlü tarihtir. Bu kategorideki metaforların tekrar edilme sıklığı %54.65’tir. Bu kategori altında 51 farklı metafor üretilmiş ve bu metaforlar iki alt kategoriye ayrılmıştır. Birinci alt kategori güneş (4), kar (4), yağmur (4), mum (3), kumbara (3), film (3), bebek (2), ansiklopedi (2), ayna (2), hikâye (2), fosforlu yazı (1), efsane (1), öykü (1), kurşun kalem (1), yazı (1), köprü (1), kibrit çöpü (1), televizyon programı (1), radyo (1), sürahi (1) ve bal (1) olmak üzere 21 farklı metafor üretilmiştir. İkinci alt kategoride olan beceri öğretiminde ise su (6), tohum (5), insan (4), göl (4), nehir (3), ses kayıt cihazı (3), ağaç kökü (2), tarihi eser (2), nar (2), hazine (2), su döngüsü (2), evrim (1), tiyatro (1), hava (1), miras (1), organizma (1), kara kutu (1), zaman makinesi (1), çınar

ağacı (1), matruşka (1), otobiyografi (1), bozuk para (1), tablo (1), okyanus (1), ırmak (1), yüzük (1), aile albümü (1), halka (1), dev kazanı (1) ve bulut (1) olmak üzere 30 farklı metafor üretilmiştir. Diğer bir kategori ise tarih yazımında sözlü tarihtir. Bu kategorinin katılımcılar tarafından tekrar edilme sıklığı 37.79'dur. Bu kategori altında 32 farklı metafor üretilmiş ve bunlar ağaç (16), çınar ağacı (8), kitap (4), röportaj (3), çiçek (2), şelale (2), dere (2), ışık (2), fidan (2), buz dağı (2), navigasyon (1), dede (1), volkan (1), karanlık mağara (1), alüvyal toprak (1), kelebek (1), karınca (1), bitki (1), buğday taneleri (1), nilüfer (1), yaprak (1), yaşlı bir ağaç (1), sarmaşık (1), soy ağacı (1), şiir (1), tevatür (1), baba (1), emekli öğretmen (1), yol (1), klima (1), arı kovani (1), pencere (1) olarak ifade edilmiştir. Son olarak herhangi bir kategoriye girmeyen metaforlar diğer kategorisi altında verilmiştir. Bu kategorinin katılımcılar tarafından tekrar edilme sıklığı 7.56'dır. Kategori altında 13 farklı metafor üretilmiş ve bu metaforlar güvercin (1), makine (1), enjektör (1), puzzle (1), oyun (1), 6 rakamı (1), yemek (1), tren (1), sembol (1), roket (1), ekmek (1), gökdelen (1), deney (1) olarak adlandırılmıştır. Ayrıca bu kategoride yer alan metaforlar anlamlı bir bütün oluşturmadığı için bulgular kısmında irdelenmemiştir.

Eğitimde Sözlü Tarih

Eğitimde sözlü tarih kategorisinde 94 katılımcı tarafından 51 farklı metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan bazıları sözlü tarih yönteminin kullanımının eğitim ortamlarında sağladığı genel faydalara odaklanırken bazıları ise beceri öğretimine vurgu yapmaktadır. Bu nedenle bu kategori sözlü tarihin eğitim ortamlarındaki faydaları ve beceri öğretiminde sözlü tarih olarak iki kısımda sunulmuştur. Sözlü tarihin yönteminin eğitim ortamlarında sağladığı genel faydalara yönelik üretilen metaforlar; güneş, kar, yağmur, mum, kumbara, film, bebek, ansiklopedi, ayna, hikâye, fosforlu yazı, efsane, öykü, kurşun kalem, yazı, köprü, kibrit çöpü, televizyon programı, radyo, sürahi ve bal olarak ifade edilebilir. Katılımcıların bu kategoriye ait metaforlara ilişkin ifadelerinden bazıları şöyledir;

K31: Sözlü tarihi televizyon programına benzetiyorum. Çünkü televizyon programları eğlenceli, merak duyulan, ilgi çeken programlara sahiptir. Sözlü tarih yöntemi de hem öğrenciler hem de bizler için tarih konularının öğretiminde sıkıcılıktan ziyade ilgi çekici, merak duyulan veya hoşlanılan bir yapıdadır

K72: Sözlü tarihi hikâyeye benzetirim. Çünkü öğrenciler hikayeleri dinlemekten hoşlanırlar ve mutlu olur. Sözlü tarih yöntemiyle olayı yaşayan bireyleri sınıf ortamına getirdiğimizde öğrenciler heyecanlanır, mutlu olur ve kalıcı bilgiler elde edebilirler.

K44: Sözlü tarihi kara benzetiyorum. Kar yağdıktan sonra bahar gelince eriyerek bitkilere, ağaçlara fayda sağlar. Sözlü tarih sayesinde elde ettiğimiz bilgilerde böyledir olaylar olur biter ve daha sonra sözlü tarih sayesinde elde ettiğimiz bilgiler öğrencilere yarar sağlar.

K42: Sözlü tarih kartopu gibidir. Nasıl küçük bir kartopu yuvarlanarak büyük bir çığa dönüşebiliyorsa sözlü tarihle kişilerin tanıklık ettikleri olaylar öğrencilere aktarılabilir ve milli bilinci oluşmasında küçük kar topları birer çığa dönüşür.

K120: Sözlü tarihi bala benzetirim. Sözlü tarihle ilgili deneyimleri olan kişilerde çiçekler olabilir. Eğer bizler birinci elden elde ettiğimiz bilgi ve tecrübelerden faydalanabilirsek öğrencilerimizde çiçeklerden faydalanıp balı üreten arılara dönüşür...

Katılımcıların sözlü tarih yönteminin eğitimde sağladığı genel faydalara yönelik metaforları incelendiğinde tarih konularını sıkıcılıktan keyifli hale dönüştüren, öğrencilerin ilgilerini artıran, merak duygularını geliştiren, milli bilinci oluşmasında etkili bir yöne sahip olduğu vurgulanmıştır. Eğitimde sözlü tarih kategorisi altında yer alan ve sözlü tarihin beceri öğretimi yönüne vurgu yapan metaforlardan bazıları ses kayıt cihazı, çınar ağacı, evrim, insan, tiyatro, tohum, tarihi eser, hava, miras, organizma, kara kutu ve zaman makinesidir. Katılımcıların bu metaforlara ilişkin ifadeleri şöyledir;

K103: Sözlü tarih yönetimini bir ses kayıt cihazına benzetebilirim. Ses kayıt cihazı sözlü tarih yöntemi gibi bilgileri kaydeder ve toplar. Fakat ses kayıt cihazı da sözlü tarihte iyi bir dinleme becerisi gerektirir. Öğrenciler sözlü tarihi kullanarak dinleme becerilerini geliştirebilir.

K13: ...Sözlü tarih bir çınar ağacı gibidir. Durup izlersen bir şey öğrenemezsin. Gölgesinde serinlersen, sorular sorup dinlersen yani anlamaya çalışırsan geleceğini tayin edersin. Çünkü geçmiş bilmek geleceği öngörmektir. Geçmiş en iyi bilen yaşamış olandır.

K99: Sözlü tarih yöntemini huzurevindeki insanlara benzetirim. Hayatı görmüş, geçirmiş, bilgili ve tecrübeli insanlardır. Söyledikleri tecrübenin ta kendisidir. Ama merak eder, ilgiyle bakar, sorar ve dinlersek...

Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde K103'ün sözlü tarih yöntemini ses kayıt cihazına benzeterek sözlü tarih etkinliklerinin kazandırdığı düşünülen becerilerden dinleme becerisine vurgu yaptığı söylenebilir. K13'ün ise *sorular sorup dinlersen* ifadesiyle hem dinleme hem de soru sorma becerilerine vurgu yaptığı; K99'unda *merak eder, ilgiyle bakar, sorar ve dinlersek* kelimeleri ile soru sorma, dinleme ve gözlem becerilerine dikkat çektiği görülmektedir.

Katılımcıların sözlü tarihin kazandırdığı becerilere yönelik geliştirdiği diğer metaforlar ise matruşka, otobiyografi, bozuk para, nar, tablo, su, okyanus, ırmak ve göldür. Katılımcıların metaforları incelendiğinde sözlü tarihin kazandırdığı düşünülen becerilerden bilgiyi düzenleme, olguyu düşünceden ayırma ve ilgisiz bilgi arasından ilgili bilgiyi bulma becerilerine vurgu yapıldığı söylenebilir. Örneğin K26 " *Sözlü tarihi bozuk paraya benzetiyorum. Küçükler değeri az olan, büyükler değeri çok olan gerçekliği daha fazla ifade eden olayları yansıtırlar. Hepsini ayrı ayrı bir anlam ifade etmez ve değerli olmazlar. Ancak bir araya getirildiğinde bir değeri olur*" cümleleri ile bilgiyi

düzenleme ve ilgisiz bilgi arasından ilgili bilgiyi bulma becerilerine yönelik ifadeler kullanmıştır. Benzer bir şekilde K93 de “Sözlü tarih bir tabloya benzer. Tablonun görünen yüzünün arkasında yatan birçok sebebi barındırır. Tüm kaynakların farklı farklı küçük ayrıntılar ile birleşip birden fazla olayı tek çatı altında aktarabilme büyüü. Kaynakların ilettiğinden o tabloya çizilene kadar eksilmeleri de barındırsa da kaynakların somut öğelerini gösterir. Tüm insanlığa faydası dokunan güzel bir şey.” ifadeleriyle olguyu düşünceden ayırma becerisine odaklanmıştır. Son olarak ise K8 “ Ben sözlü tarihi suya benzetirim. Çünkü miktarınca faydalıdır ama fazlası insanı öldürebilir. İnsanlar farklı insanların fikirlerini örnek olarak alabilir ancak fazlasıyla inanarak devam ederse öznel bir fikre sahip olmayacaktır” tanımlamasıyla ilgisiz bilgi arasından ilgili bilgiyi bulma becerisine değindiği görülmektedir.

Katılımcıların sözlü tarihin kazandırdığı becerilere yönelik ifade ettikleri diğer metaforlar ise yüzük, aile albümü, ağaç kökü, hazine, halka, su döngüsü, nehir, dev kazanı ve buluttur. Katılımcıların metaforlara ilişkin ifadelerinden bazıları şöyledir;

K3: Sözlü tarihi bir aile albümüne benzetirim. Fotoğraflara her bakıldığında o güne gidilmesi, o günkü hislere bürünülmesi ve her kuşağa bunu aynı şekilde yansıtması sözlü tarihi anımsatır

K10: Ben sözlü tarihi bir zinciri oluşturan halkalara benzetirim. Her bilgi, her tecrübe bir halka gibidir ve bir insanın geçmişini öğrenmesi için bir halkaya değil bir zincire ihtiyacı vardır

K104: Sözlü tarih yönetimini doğa da oluşan dev kazanlarına benzetiyorum. Bu şeklin oluşmasında, zaman ve süreklilik gerekiyor.

Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde K3’ün sözlü tarihi aile albümüne benzetmesi ve fotoğraflar aracılığıyla o ana gidilmesi ve o günün duygu ve düşüncelerini sonraki kuşaklara aktarılması ifadesiyle sözlü tarihin kazandırdığı düşünülen kendinden önceki kuşakları daha iyi anlama ve takdir etme becerisine vurgu yaptığı görülmektedir. K10 ve K104’ün cümleleri incelendiğinde ise K10’ün sözlü tarihi halkalara benzeterek her görüşülen kişinin verdiği bilgilerin farklı olduğu ve geçmişin doğru bilgisini öğrenebilmek için pek çok kişiden yararlanılması gerektiğine vurgu yapmaktadır. K104 ise sözlü tarihi dev kazanlarına benzeterek bu şeklin oluşmasında zaman ve sürekliliğin gerektiğini açıkça ifade etmesinden anlaşılacağı üzere her iki katılımcının da sözlü tarihin kazandırdığı düşünülen becerilerden değişim ve sürekliliği algılama becerisi üzerinde durduğu söylenebilir.

Tarih Yazımında Sözlü Tarih

Tarih yazımında sözlü tarih kategorisinde 65 katılımcı tarafından 32 farklı metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan bazıları ağaç, çınar ağacı, kitap, çiçek, röportaj, şelale, dere, ışık, fidan, buz dağı, navigasyon, dede, volkan, karanlık mağara, alüvyal toprak, kelebek, karınca, bitki, buğday taneleri, nilüfer, yaprak, yaşlı bir ağaç ve sarmaşıktır. Katılımcıların bu metaforlara ilişkin ifadelerinden bazıları şöyledir;

K5: Sözlü tarih yöntemini bir ağaca benzetirim. Bir ağaç gibi uzun yıllar boyunca etrafında yaşananlara tanıklık eder. Gölgesindeki insanları serinletir ve aydınlatır. Sözlü tarihte tarih yazıcılığını rahatlatan ve aydınlatan bir yapıya sahiptir

K165: Sözlü tarihi navigasyona benzetirim. Navigasyon yolunu kaybetmiş insanlara yol gösterir ve doğru yolu bulmasına yardımcı olur. Sözlü tarihte araştırmacılara doğru yolu gösterir ve gerçek bilgileri elde etmesini sağlar...

K129: Ben sözlü tarihi önemli bir kitaba benzetirim. Bu kitap birçok konuda yetkinliğini korur ve sonraki nesillere aktarılır. İnsanlar için birinci kaynaktır. Sözlü tarihte birinci elde kaynak sağlar ve bilgilerin sonraki nesillere aktarılmasını sağlar...

Katılımcıların oluşturduğu metafor örnekleri incelendiğinde genel olarak sözlü tarih yönteminin anlatıcısı olan bireylerin dönemin olaylarına tanık olan kişiler olmasına ve anlatıcının birinci el bilgilerden elde ettiği kanıtların kaydedilmesine vurgu yapılmıştır. Katılımcıların yöntem olarak sözlü tarih kategorisi altındaki diğer metaforları ise soy ağacı, şiir, tevatür, baba, emekli öğretmen, yol, klima, arı kovanı ve pencere şeklindedir. Katılımcıların ifade ettiği bu metaforlardan bazıları ilgi çekicidir. Örneğin K15 “ Sözlü tarihi yazın adana sıcaklığında odada çalışan bir klimaya benzetirim. O anki tarih araştırmalarındaki açık olmayan konuları, sözlü tarihi yöntemini kullanarak giderebilirsiniz” cümleleri ile sözlü tarih yönteminin kullanılması ile tarih biliminin rahatlatıldığına vurgu yapmıştır. Bir başka örnekte ise K118 “ Sözlü tarih bir arı kovanına benzer. Her bir arı pek çok çiçekten topladığı polenleri arı kovanına bırakır ve petekdeki balın oluşmasını sağlar. Sözlü tarihte bir arı kovanı gibidir birçok kişiden gelen bilgileri bir araya toplar ve tarihi bilginin oluşmasını sağlar” cümleleri ile sözlü tarih yönteminin birçok farklı kişiden elde ettiği bilgileri düzenlediğine ve topladığına vurgu yapmaktadır. Son olarak ise K130 “ Sözlü tarih yöntemini bir pencereye benzetirim. Çünkü dışarıya açılan bir yapı gibidir. Bizi olduğumuz yerden veya çevreden farklı bir dünyaya götürür ve farklı bilgiler elde etmemizi sağlar.” ifadeleri ile sözlü tarih yönteminin tarihi bilginin farklı açılardan ele alınabilmesi ve sunulmasına vurgu yapmıştır.

Sosyal Bilgiler Eğitiminde Sözlü Tarih Yöntemi

Sosyal bilgiler eğitiminde sözlü tarih yöntemi teması genel olarak sözlü tarihin bir yöntem olarak ortaya koyduğu avantajlı veya dezavantajlı durumları, öğrenme ortamındaki yerini, öğrencilere diğer yöntemlere kıyasla kazandırdığı becerileri ve geçmişle günümüz arasındaki tarihsel köprünün kurulmasındaki önemini açıklamaktadır. Bu kapsamda sosyal bilgiler eğitiminde sözlü tarih yöntemi teması kendi içerisinde iki farklı kategoriye ayrılmıştır. Bu kategoriler yöntem olarak sözlü tarih ve eğitimde sözlü tarihtir.

Yöntem Olarak Sözlü Tarih

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre katılımcıların büyük çoğunluğunun sözlü tarih yöntemini doğru bilgiye ulaşmada diğer yöntemlere göre daha objektif ve güvenilir bir yöntem olarak gördüklerine ulaşılmıştır. Örneğin K35 güvenilirliği “...sözlü tarih, olayları tarihe tanıklık etmiş kişilerin ağızından dinleyebilme olanağı sağladığı için

benim o bilgiye yönelik güvenimi ve inancımı artırır” ve K109 ise güvenilirliği ve objektifliği “ Sözlü tarihle birey olayı nasıl yaşadıysa birebir anlatmaktadır. Yani yapmacık ve taraflı değildir. O yüzden hem objektif hem de daha güvenilirler.” cümleleri ile ifade etmişler.

Ayrıca katılımcılar, sözlü tarih yönteminin birinci elden kaynak sağlaması yani aktarılan bilgiye yönelik kişilerin birebir deneyimi olmasının derinlemesine bilgi sağlamada ve saklı gerçekleri ortaya çıkarmada önemli olduğunu ifade etmektedirler. Katılımcıların bu konu ile ilgili görüşleri şöyledir;

K139 “ Tarih dersi açısından hikaye ile ders anlatımının önemi çok fazladır. Bu nedenle olayları gerçekten yaşamış insanlardan edinilen bilgiler hepsinden daha önemli ve derinlemesine bilgiye ulaşmayı sağlar.”

K66 “ Sözlü tarihle kitaplarda geçmeyen, o döneme yönelik karanlıkta kalan saklı gerçeklerin ortaya çıkması sağlanır”

K28 “ Sözlü tarihle gizli kalmış bazı anekdotların ortaya çıkması sağlanır”

Katılımcılara göre sözlü tarih yönteminin bir diğer avantajı tarihsel bir döneme ait olay veya durumları açıklayan belgelerin olmadığı veya yok edildiği durumlarda bilgi eksikliğini doldurmasıdır. Katılımcılardan bazıları ise sözlü tarih yönteminin öznel olabileceğini bu nedenle güvenilir bir bilgi elde etmek için birden fazla kaynaktan bilgiyi doğrulamak ve bu bilgilerin taraflı olup olmadığını belirlememiz gerektiğini ifade etmişlerdir. Örneğin K14’ün “ *Bana göre sözlü tarih yöntemi kullanılacaksa, birden fazla kaynağa başvurulmalı aksi takdirde tek bir kişinin anlattıkları yaşanan olayın objektifliğine ve güvenilirliğine zarar verir çünkü o kişi olayı kendi bakış açısından bireysel cümlelerle anlatacaktır.”* ifadeleri bu bulguları destekler niteliktedir.

Eğitimde Sözlü Tarih

Katılımcıların çoğunluğu sözlü tarih ile öğrenciye aktarılan bilgilerin daha kalıcı olacağını, tarih dersine yönelik öğrencinin ilgisini artıracığını, yakın tarihin anlaşılması ve yerel tarihin öğrenilmesinde önemli olduğunu, öğrencilerin grup olarak yaptıkları görüşmelerde rekabet yerine dayanışma duygusunun artmasına olanak sağladığını ifade etmişlerdir. Katılımcıların bu bulgulara yönelik ifadeleri şöyledir;

K3: Sözlü tarihin sosyal bilgiler programındaki önemi, öğrencilerin tarihe tanıklık etmiş bireylerin yaşadıkları anıları, notları, mektupları vb. kaynakları birinci elden elde ederek hem öğrenmelerini kolaylaştırabilir hem de daha eğlenceli bir ders ortamı sağlayabilir. Bu şekilde bilgiler daha kalıcı olacaktır.

K37: Sözlü tarih kişinin aile tarihinin geçmişini öğrenmesine, yakın çevresinde olan geçmiş olayları anlamasına olanak sağlar. Bu sayede yeni nesil hem tarihsel bilgiyi öğrenir hem de kültürel geçmişini tanır...

K17: Sözlü tarihle olayları yaşamış kişilerden dinlemek kitaptan okumak ile kıyaslandığında daha eğlenceli ve hikâye tarzı olduğu için daha dikkat ve ilgi çekicidir.

K165: Tarihi olaylara tanık olmuş bireyleri gidip görmek ve onunla muhabbet ederek bilgi almak hem daha akılda kalıcı olur hem de heyecan vericidir. Bu yönüyle öğrencilerin daha fazla dikkatini çeker ve onları derse hazırlarken daha istekli ve heyecanlı olmalarını sağlayabiliriz.

Katılımcıların ayrıca sözlü tarihin bilginin somutlaştırılmasına imkân tanıyan, tarih kitaplarına oranla daha açık ve anlaşılır bilgi sağlayabilme olanağına sahip bir yöntem olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. K18'in "Sözlü tarih yöntemi bana göre tarih öğretiminde etkin bir şekilde yararlanılması gereken bir yöntemdir. Olayları öğrencilerin zihinlerinde somutlaştırmalarına yardımcı olmaktadır." ve K32'nin "Sözlü tarih olayların daha açık ve net anlaşılmasını sağlar" cümleleri bu bulguları destekler niteliktedir.

Katılımcıların tarafından sözlü tarih etkinliklerinin öğrencilere kazandırdığı düşünülen beceriler ise dinleme, gözlem, soru sorma, bilgiyi düzenleme, olguyu düşünceden ayırma, ilgisiz bilgi arasında ilgili bilgiyi bulma, kendinden önceki kuşakları daha iyi anlama ve takdir etme ile değişim ve sürekliliği algılama olarak ifade edilebilir. Katılımcıların çoğunluğu sözlü tarih yöntemi ile yürütülen bir tarih dersinin geleneksel yöntemlerle işlenen tarih dersine kıyasla beceri kazandırmada önemli bir yeri olduğunu vurgulamaktadır. Örneğin katılımcılardan K34 "...öğrencilerin tarihe tanıklık etmiş kişilerle yapılan görüşmeleri dinleme becerilerini geliştirir..." ve K138 "Sözlü tarih yöntemi ile ortaokul öğrencileri olguyu düşünceden ayırma becerisini daha kapsamlı bir şekilde kazanabilir..." ifadeleri araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Katılımcılardan bazıları ise sözlü tarihin, tarihi olaylara yönelik merak duygusu artırarak, araştırma ve sorgulama becerilerinin yani yukarıda ifade edilen soru sorma becerisi ile değişim ve sürekliliği algılama becerilerinin gelişiminde önemli bir yeri olacağını ifade etmişlerdir. Bu konuya yönelik katılımcıların görüşleri şöyledir;

K93: Araştırmaya meyilli öğrenciler için oldukça zevkli şekilde gerçek ve doğruyu aramaya daha çok yönlendiren bir yöntemdir. Öğrencileri derste daha aktif hale getirerek var olan becerilerini geliştirmelerine imkân tanır.

K62: Sözlü tarih günümüz koşulları ile geçmiş arasındaki ilişkiyi anlamalarına ve sorgulamalarına yardımcı olur. Bu durum öğrencinin araştırma ve sorgulama becerilerini geliştirir.

Katılımcılar ayrıca sözlü tarihin kültürel bağı kuvvetlendiren bir yöntem olduğunu, öğrencilerin tarihsel mirasa sahip çıkmasını artıracığını ve bu sayede kendinden önceki kuşakları daha iyi anlama ve takdir etme becerisini kazanabileceklerini ifade etmişlerdir. Elde edilen bu bulgulara yönelik düşünceler ise şöyledir;

K37 "Sözlü tarih, geçmişteki insanların yaşantılarını, gelenek ve göreneklerini öğrenmemizi sağlar. Kuşaklar arasındaki bağı kuvvetlendirmek için önemli bir yöntemdir."

K51: "Kuşaklar arasındaki bağı kuvvetlendirir"

K144: Sözlü tarih, tarihin öğretilmesinden çok sahip çıkılması açısından önemlidir. Çünkü çocuklar sürekli kitaplarda gördüğü ve belirli kalıplara girmiş olan tarih yerine o sahneye şahit olmuş birinden dinlendikleri zaman tarihi daha iyi anlarlar. Ayrıca tarihin kolay yazılmadığını ve oluşturulamayacağını daha iyi kavrarlar.

Katılımcılardan elde edilen diğer bulgular ise sözlü tarihin tarihsel empatiyi artırdığı, öğrencilerin dönemin koşullarını daha iyi görmesini sağladığı ve yine aynı şekilde öğrencilerin geleceğe yön vermesine yardımcı olacağı yönündedir. Örneğin K180 "Bana göre bilginin birinci kaynaktan elde edilmesi dinleyici olayın bizzat içine alarak sanki olayı yaşayan bir kişiymiş gibi hissetmesine ve yaşanan olayları kendi duygu ve düşünceleri ile yorulmasına imkân sağlar" ve K54 "sözlü tarih geçmişimizi etkili bir şekilde öğrenerek geleceğe yön vermemize imkân sağlar" ifadeleri bu görüşleri destekler niteliktedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih yöntemine yönelik ürettikleri metaforlar ve sözlü tarihe ilişkin görüşleri incelenmiştir. Araştırmada Türkiye'nin yedi farklı bölgesinde yer alan Atatürk Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi eğitim fakültelerinde 4. sınıfta öğrenim gören 172 sosyal bilgiler öğretmen adayından veriler elde edilmiştir. Bu kapsamda araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar sözlü tarih yöntemine yönelik metaforlar ve sosyal bilgiler eğitiminde sözlü tarih temalarının altında ele alınmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre katılımcılar sözlü tarihe yönelik metaforlar temasında altında 96 farklı metafor üretmişlerdir. Bu metaforlar eğitimde sözlü tarih ve tarih yazımında sözlü tarih olarak iki kategoride altında toplanmıştır. Dolayısıyla öğretmen adaylarının sözlü tarihe yönelik metaforik algılarında sözlü tarih yönteminin eğitimde kullanımı ve tarih yazımında kullanımı olarak iki temel algının yer aldığı söylenebilir. Bu doğrultuda eğitimde sözlü tarih kullanıma yönelik öğretmen adaylarının metaforik algılarında, sözlü tarih yönteminin tarih konularının öğretimini kolaylaştıran, keyifli hale getiren, öğrencilerin tarih konularına ilgisini ve merakını artıran, gelecek kuşakların milli bilinç kazanması için etkili bir yöntem olduğu sonucu tespit edilmiştir. Nitekim alan yazında yapılan çalışmalarda da sözlü tarih yönteminin kullanımının ilkökul ve ortaokul öğrencileri için keyif verici bir yöntem olduğu ve öğrencilerin sözlü tarih yöntemini sevdiklerini (Dere ve Kızılay, 2017; İncegöl, 2016; Şahin, 2019) tespit eden çalışmalar mevcuttur. Benzer biçimde Aktın ve Sağlam Tekir'in (2018) araştırmasında sözlü tarih yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tarihsel bilgilere, genel kültür ve yerel tarih konularına yönelik ilgi ve meraklarının artmasına katkıda bulunduğu tespit edilmiştir. Gölgesiz ve Gedik (2020) tarafından yürütülen çalışmada da öğretmen adaylarının sözlü tarih yöntemini keyifli, heyecan verici ve öğretici bir yöntem olarak tanımladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle sözlü tarih yönteminin hem ilkökul ve ortaokul hem de lisans öğrencileri için ilgi çekici, keyifli, merak duygusunu artıran ve sevilen bir yöntem olarak

görüldüğü söylenebilir. Bu sonuçların elde edilmesinin nedeninin ise öğrencilerin (ilkokul, ortaokul ve lisans) daha çok yapılandırmacı yaklaşımı temel alan öğrenci merkezli yaklaşımlardan hoşlanmalarının etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmada elde edilen diğer sonuçlara göre öğretmen adaylarının sözlü tarihin beceri öğretiminde önemli bir yeri olduğunu algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adayları sözlü tarih yönteminin özellikle öğrencilerin dinleme, soru sorma, gözlem yapma, bilgiyi düzenleme, olguyu düşünceden ayırma, ilgisiz bilgi arasından ilgili bilgiyi bulma, değişim ve sürekliliği algılama ve kendinden önceki kuşakları daha iyi anlama ve takdir etme gibi becerileri kazandıran bir yöntem olarak algıladıkları tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına benzer biçimde alan yazında ilkokul ve ortaokul öğrencileriyle yürütülen birçok çalışmada sözlü tarih yöntemiyle tasarlanan derslerin bilgiyi düzenleme, olguyu düşünceden ayırma, ilgisiz bilgi arasından ilgili bilgiyi bulma, kendinden önceki kuşakları daha iyi anlama ve takdir etme, değişim ve sürekliliği algılama, rapor yazma, zaman ve mekan kavramlarını algılama becerilerinin gelişimine katkıda bulunduğu tespit edilmiştir (Dere, 2017; Dere ve Kızılay, 2017; İncegül, 2010; Kaya, 2013; Sarı, 2007; Şahin, 2019; Yazıcı ve Mert, 2017). Benzer biçimde sosyal bilgiler öğretmenlerinin sözlü tarihe yönelik görüşlerini inceleyen; Beldağ ve Balcı'nın (2017) çalışmasında öğretmenlerin sözlü tarihi yöntemini bilgi, değer ve beceri kazandırmada etkili bir yöntem olarak gördükleri ve Dere'nin (2019) çalışmasında öğretmenlerin sözlü tarihin tarihsel düşünme becerilerinin kazandırılmasında etkili olduğu bir yöntem olarak gördükleri tespit edilmiştir. Ayrıca sosyal bilgiler öğretmen adaylarıyla yürütülen, Sarı ve Er Türküresin'in (2018) araştırmasında öğretmen adaylarının sözlü tarih yönteminin empati geliştirme ve sorumluluk kazanma konusunda katkısı olduğunu düşündükleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının tarih yazımında sözlü tarih yöntemine yönelik metaforik algılarında ise 32 farklı metafor ürettikleri tespit edilmiştir. Elde edilen metaforlar sonucunda öğretmen adaylarının sözlü tarihi birincil kaynaklardan bilgi sağlayan, tarihi bir dönemin veya olayın detaylı, sistematik ve düzenli bir biçimde alan ve sunan bir yöntem olarak algıladıkları tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmen adayları sözlü tarihi yöntemini tarihi konuyu veya olayı farklı bakış açılarına sahip insanlardan toplanan bilgilerin sunan bir yöntem olarak da algılamaktadır. Nitekim alan yazında sözlü tarih yöntemine yönelik yapılan tanımlar incelendiğinde de sözlü tarihin birinci el kaynaklardan elde ettiği bilgileri sistematik ve düzenli bir biçimde ele alan ve sunan bir yöntem olarak görüldüğü söylenebilir (Baum, 1987, s.1; Demircioğlu, 2015, s. 111; Safran ve Ata, s. 1-8; Welton ve Mallan, 1999, s. 352)

Katılımcıların sosyal bilgiler eğitiminde sözlü tarih yöntemine ilişkin görüşlerinde sözlü tarihin bilgiye ulaşma açısından diğer yöntemlere göre daha objektif ve güvenilir olduğu, derinlemesine bilgi elde etme ve saklı gerçeklerin ortaya çıkmasında önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca belirli bir tarihsel döneme veya olaya ait belgelerin eksik veya olmadığı durumlarda bu eksikliği giderecek en önemli kaynak olduğu ifade edilmiştir. Katılımcılardan bazılarının ise sözlü tarihin öznel bir yapıya sahip olmasından dolayı elde edilen bilgilerin birden fazla kaynaktan doğrulanması gerektiğini ve taraflı olup olmadığının detaylıca incelenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Eğitim amaçlı sözlü tarih kategorisinde ise sözlü tarihin öğrencinin ilgisini artıracak, yakın tarihin anlaşılması ve yerel tarihin öğrenilmesinde önemli olduğu, dayanışma duygusunu geliştirebileceği , bilginin

somutlaştırılmasında katkı sağlayacağı, açık ve anlaşılır bilgi sunan bir yöntem olarak ele alınabileceği ifade edilmektedir. Sözlü tarihin kazandırdığı beceriler kategorisinde ise dinleme, gözlem, soru sorma, bilgiyi düzenleme, olguyu düşünceden ayırma, ilgisiz bilgi arasından ilgili bulma, kendinden önceki kuşakları daha iyi anlama ve takdir etme ile değişim ve sürekliliği algılama becerisine katkı sağlayacağı ifade edilmiştir. Ayrıca bu becerilerin yanından tarih konularına karşı merak duygusunun artmasına, araştırma ve sorgulama becerilerinin ve soru sorma becerilerinin geliştirecek bir yöntem olduğu da ifade edilmiştir. Kendinden önceki kuşakları daha iyi anlama ve takdir etme becerisi kazandırabilecek bir yöntem olduğu da ifade edilmektedir. Ayrıca tarihsel empatiyi artırdığı, dönemin koşullarını daha iyi görmesine katkı sağladığı ve öğrencilerin geleceğe yön vermesine yardımcı olacak bir yöntem olarak görülmektedir.

ÖNERİLER

Araştırma sonucunda birtakım öneriler geliştirilmiştir. İlk olarak katılımcıların sözlü tarihe yönelik ürettikleri metaforlar ve görüşleri ele alındığı öğretmen adaylarının sözlü tarih yönteminin eğitimde ve tarih yazımında kullanımı konusunda çoğunlukla olumlu görüş ve algıları olduğu görülmektedir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının çoğunluğu bu yöntemi ilerideki öğretmenlik yıllarında kullanabilirler. Öğretmen adaylarının sözlü tarih yöntemini daha etkin bir biçimde kullanabilmeleri için sosyal bilgiler lisans derslerinde sözlü tarihe yönelik etkinlikler ve örnekler artırılabilir. İkinci olarak ileriki araştırmalarda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarihe yönelik algı, görüş, tutum veya deneyimlerini belirlemek için karma araştırma yöntemleri kullanılabilir.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir.

Yazarların Katkı Oranı Beyanı: Araştırmanın yürütülmesinde birinci yazar %50, ikinci yazar %50 oranında katkı sağlamıştır.

KAYNAKÇA

- Akbaba, B., & Kılcan, B. (2014). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih çalışmalarına yönelik tutumları. *İlköğretim Online*, 13(3), 746-758. Erişim adresi: <https://www.ilkogretim-online.org/fulltext/218-1596948899.pdf?1622537528>
- Aktın, K., & Tekir, H. S. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih yapmakla ilgili deneyimleri. *International Online Journal of Educational Sciences*, 10(2), 295-310. <https://doi.org/10.15345/iojes.2018.02.020>
- Baum, W. K. (1987). *Oral history for the local historical society*. American for State and Local History.
- Beldağ, A., & Balcı, M. (2017). Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü tarih yönteminin kullanımı: Nitel bir çalışma. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(9), 176-189. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/405923>

- Brooks J. G., & Brooks, M. G. (1993). *The case for constructivist classrooms*. Association for Supervision and Curriculum Development.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Candan, A. S., & Öztaş, S. (2017). Ortaöğretim öğrencilerinin tarih kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar. *Journal of History Culture and Art Research*, 6(2), 507-526. <https://doi.org/10.7596/taksad.v6i2.691>
- Cawkwell, G. (1997). *Thucydides and the Peloponnesian War*. Routledge.
- Creswell, J. W. (1998). *Qualitative inquiry and research desing: Choosing among five traditions*. Sage Publications.
- Çurku, R. (2019). Sözlü tarih çalışmalarına yönelik sosyal bilgiler ve tarih öğretmenlerinin tutumlarını incelemeye yönelik Van ilinde bir araştırma. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 6(4), 2010-2027. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/913161>
- Demircioğlu, İ. H. (2015). *Tarih öğretiminde öğrenci merkezli yaklaşımlar: Tarih bölümü özel öğretim yöntemleri* (5. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Dere, İ. (2017). *Sosyal bilgiler derslerinde bir öğrenme ve öğretme yöntemi olarak sözlü tarih* (Yayımlanmamış doktora lisans tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dere, İ. (2018). Sosyal bilgiler öğretim programlarında (2005 ve 2017) sözlü tarih. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(219), 33-56. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/558441>
- Dere, İ. (2019). Viewpoints of social studies teachers about oral history method. *Review of International Geographical Education Online (RIGEO)*, 9(1), 171-192. <https://doi.org/10.33403/rigeo.513748>
- Dere, İ., & Kızılay, N. (2017). Aile tarihinin araştırılmasında sözlü tarihin kullanımı: İlkokul öğrencilerinin tecrübeleri. *Türk Tarih Eğitimi Dergisi*, 6(2), 294-323. <https://doi.org/10.17497/tuhed.335808>
- Gazel, A. A. (2016). *Tarih öğretiminde öğrenci merkezli bir yaklaşım olarak sözlü tarih*. M. Demirel (Ed.), Tarih öğretim yöntemleri (s. 109-116) içinde. Pegem Akademi.
- Girmen, P. (2007). *İlköğretim öğrencilerinin konuşma ve yazma sürecinde metaforlardan yararlanma durumları* (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gölgesiz Gedikler, H. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih uygulama becerilerini geliştirmeye yönelik bir uygulama. *Turkish History Education Journal*, 9(2), 467-491. <https://doi.org/10.17497/tuhed.779671>
- Hoover, H. (1978). *Oral history in the United States*. M. Kammen (Ed.), The past before us contemporary historical writing in the USA (s. 391-407) içinde. Cornell University Press.
- İncegöl, S. (2010). *Sosyal bilgiler dersinde örnek bir sözlü tarih uygulaması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kabapınar, Y., & İncegöl, S. (2016). Değişim ve süreklilik bağlamında oyun ve oyuncağa bakmak: bir sözlü tarih çalışması. *Turkish History Education Journal*, 5(1), 74-96. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/261308>
-

- Kaya, M. (2013). *Sosyal bilgiler dersinde kullanılabilecek bir öğretim yöntemi olarak sözlü tarih: Amaç, içerik, uygulama* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- MEB. (2005a). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi 4.-5. sınıf programı*. MEB.
- MEB. (2005b). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi 6.-7. sınıf programı*. MEB.
- Mert, B., & Beldağ, A. (2019). Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü ve yerel tarih uygulamalarının öğrencilerde farkındalık oluşmasına etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 267-292. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/926861>
- Metin, B., & Öz, M. (2019). 8. sınıf T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının anlatılmasında sözlü tarih methodunun kullanımına yönelik öğretmen görüşleri. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 1-20. <https://doi.org/10.33905/bseusbed.560152>
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. MEB.
- Örten, H. (2008). *Yerel tarih konularının sosyal bilgiler üniteleri ile ilişkilendirilmesine yönelik bir çalışma: Tokat Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özer, E. (2012). *Sosyal bilgiler dersinde yerel ve sözlü tarih etkinliklerinin programlanması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Öztürkmen, A. (1998). Sözlü tarihin yerel tarih araştırmalarına katkısı. *Yerel Tarih*, 1(1), 12-15.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün ve S.B. Demir, Çev. Ed.). Pegem Akademi.
- Polat, U. (2018). *Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü tarih çalışmasına bir örnek: Tokat Merkez mahalle isimleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Portelli, A. (1998). *Oral history as genre*. M. Chamberlain ve P. Thompson (Ed.), *Narrative and genre* (s. 23-45) içinde. Routledge.
- Ritchie, D. A. (1995). *Doing Oral History*. Twayne Publishess.
- Safran, M., & Ata, B. (1998). Okul dışı tarih öğretimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1(1), 1-8.
- Sağlam, H. İ., & Sayımlı, S. (2018). İlkokul öğrencilerinin sözlü tarihe yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(219), 89-104. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/558492>
- Sarı, İ. (2002). *Sosyal bilgiler dersi tarih ünitelerinde bir yöntem olarak sözlü tarih* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sarı, İ. (2007). *Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü tarih etkinliklerinin öğrenci başarı, beceri ve tutumlarına etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sarı, İ., & Er Türküresin, H. (2018). A phenomenological study on the role of oral history practices in value education. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 9(34), 2150-2179. Erişim adresi: https://openaccess.dpu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12438/2897/sar%c4%b1_%c4%b1brah%c4%b1m_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y
-

- Sayımlı, S. (2017). *İlkokul öğrencilerinin sözlü tarihe yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Starr, L. (1996). *Oral History*. D. K. Dunaway ve W. K. Baum (Ed.), Oral history an interdisciplinary anthology (s. 39-61) içinde. Altamira Press.
- Stradling, R. (2003). *Tarihi öğrenmek ve öğretmek: 20. yüzyıl Avrupa tarihi nasıl öğretilmeli* (A. Ünal, Çev.) Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Şahin, S. (2019). *İlkokul 4. Sınıf sosyal bilgiler dersinde sözlü tarih uygulamalarının etkililiği ve önemi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tangülü, Z. (2014). Analysis on oral history attitudes of pre-service teachers. *The Anthropologist*, 18(3), 959-968. <https://doi.org/10.1080/09720073.2014.11891629>
- Thompson, P. (1996). *The development of oral history in Britain*. D. K. Dunaway ve W. K. Baum (Ed.), Oral history an interdisciplinary anthology (s. 351-362) içinde. Altamira Press.
- Thompson, P. (1999). *Geçmişin sesi: Sözlü tarih*. (S. Layıkel, Çev.). Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tural, A. (2017). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih çalışmalarına ilişkin tutumları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(3), 1409-1419. Erişim adresi: <https://acikerisim.bartın.edu.tr/bitstream/handle/11772/1406/S%c3%96ZL%c3%9c%20TAR%c4%b0H.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Tüfekçi Aslım, S. (2013). *Yapılandırmacı yaklaşım*. Büyükalan, S. (Ed.), Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları (s. 336-351) içinde. Pegem Akademi.
- Welton, D., & Mallan, T. (1999). *Children and their world: Strategies for teaching social studies*. Houghton Mifflin Company.
- Yazıcı, F., & Mert, G. (2017). Sözlü tarih yönteminin 4. sınıf düzeyinde etkililiği. *Türk Tarih Eğitimi Dergisi*, 6(2), 324-342. <https://doi.org/10.17497/tuhed.340896>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.